

תכנית אב וממשק ע"פ עקרונות תורת ניהול היער

ההרים מצפון לירושלים

תכנית אב וממשק צומח

גרסה 1.0, ספטמבר 2018

יו"ר ועדת ההיגוי: חנוך צורף, קק"ל

ייעוץ אקולוגי: ד"ר אדיב גל

מפות, ניתוח נתונים וממ"ג: רתם אלינסון

ניהול פרויקט, תכנון וכתיבה: אדר' נוף שגיא אלוני

חברי וועדת ההיגוי

ראש הוועדה: חנוך צורף, מנהל אזור ההר - קק"ל
שלום דרי מנהל מחלקת יער, מרחב מרכז - קק"ל
גידי בשן, רכז קהילה ויער, אזור ההר - קק"ל
ג'מאל דויאת, יערן גוש הפרוזדור - קק"ל
שני גלייטמן, אקולוגית, אגף הייעור - קק"ל
אדריכלית נוף עדי נוי - מנהלת מחלקת תכנון, מרחב מרכז - קק"ל
אדריכלית נוף בלה נודלמן, מחלקת התכנון, מרחב מרכז - קק"ל

צוות התכנון

אדריכל נוף שגיא אלוני - ניהול פרויקט, תכנון וכתיבה
ד"ר אדיב גל - אקולוגיה
רתם אלינסון - מיפוי וניתוח נתוני מ"ג

תודות

יהודה ניסן - ממ"ג מרחב מרכז

תמונת שער

צומח ברכס נווה אילן, צילום: שגיא אלוני

תוכן העניינים

מס'	נושא	עמוד
1	חלק א' - רקע תכנוני ומתודולוגי	5
2	חלק ב' - תכנית האב	9
2.1	חזון היער	9
2.2	עקרונות תכנון וממשק	10
2.3	תכנית האב – ייעודי שטח יערניים	13
2.4	טבלת ייעודי השטח	13
3	חלק ג' - תכנית ממשק רב שנתית	21
3.1	הסבר על שיטת יצירת תכנית הממשק וסדרי עדיפויות לטיפול	21
3.2	מפתח לקדימויות טיפול יערני	23
3.3	מרכיבי תכנית הממשק	24
3.4	מפת תכנית הממשק - על רקע ייעודי השטח, תצורות צומח קיימות, תצורות צומח רצויות	28
3.3	טבלת יחידות הממשק	31
4	חלק ד' - תכניות אב נושאיות	53
4.1	תכנית התגוננות מאש	53
4.2	תכנית אב לנופש וטיילות	57
4.2.1	פירוט מכלולי נופש וקליטת קהל	68

69	פירוט דרכי קהל ושבילים	4.2.2
71	פירוט מבואות כניסה	4.2.3
72	פירוט אתרי קהל ומורשת	4.2.4
74	תכנית נושאת לערכי טבע, בתי גידול ייחודיים וטיפול במפגעים	4.3
74	מבנה התכנית והמפה	4.3.1
74	הנחיות ממשק כלליות	4.3.2
76	תכנית נושאת לערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	4.3.3
77	פירוט מכלולי ערכי טבע ובית גידול ייחודיים	4.3.4
79	מיני בע"ח אדומים בשטח התכנית	4.3.5
81	מיני צומח אדומים בשטח התכנית	4.3.6
82	מפגעים בשטח התכנית	4.3.7

נספחים

5.1	תכנית לטיפול במינים פולשים - שיטה כחלחלה

רשימת מפות, טבלאות ותרשימים

עמוד	נושא	#	
6	גבולות	1	
14	ייעודי שטח יערניים - ייעוד ראשי	2	
28	יחידות ממשק עפ"י ייעוד יערני ראשי	3	
29	יחידות ממשק עפ"י תצורות צומח קיים	4	
30	יחידות ממשק עפ"י תצורות צומח רצויות	5	
54	אירועי שריפה 1995-2016	6	
55	תכנית נושאית להתגוננות מאש	7	מפות
60	תכנית נושאית לנופש וטיילות	8	
61	אזור מוגדל 1 - סובב מבשרת	8.1	
62	אזור מוגדל 2 - הר אדר	8.2	
63	אזור מוגדל 3 - הה הרוח	8.3	
64	אזור מוגדל 4 - הפורצים	8.4	
65	אזור מוגדל 5 - נווה אילן	8.5	
66	אזור מוגדל 6 - שער הגיא	8.6	
67	אזור מוגדל 7 - הר עזרר	8.7	
76	תכנית נושאית לערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	9	
14	יחידות ייעודי שטח יערני	2.4	
23	מפתח לקדימויות טיפול יערני	3.2	
31	יחידות הממשק	3.2	
56	קווי חייץ	4.1.1	
68	מכלולי נופש וקליטת קהל	4.2.1	
69	דרכי קהל ושבילים	4.2.2	טבלאות
71	מבואות כניסה	4.2.3	
72	אתרי קהל ומורשת	4.2.4	
77	מכלולי ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	4.3.4	
79	מיני בע"ח אדומים בשטח התכנית	4.3.5	
81	מיני צומח אדומים בשטח התכנית	4.3.6	
82	מפגעים סביבתיים בשטח התכנית	4.3.7	
24	התפלגות השטח לפי עדיפות הטיפול	1	תרשימים
26	התפלגות השטח לפי תצורות צומח קיימות	2	
26	התפלגות השטח לפי תצורות צומח רצויות	3	
27	% שינוי בהתפלגות הצומח ביחס למצב קיים	4	

חלק א' - רקע תכנוני ומתודולוגי

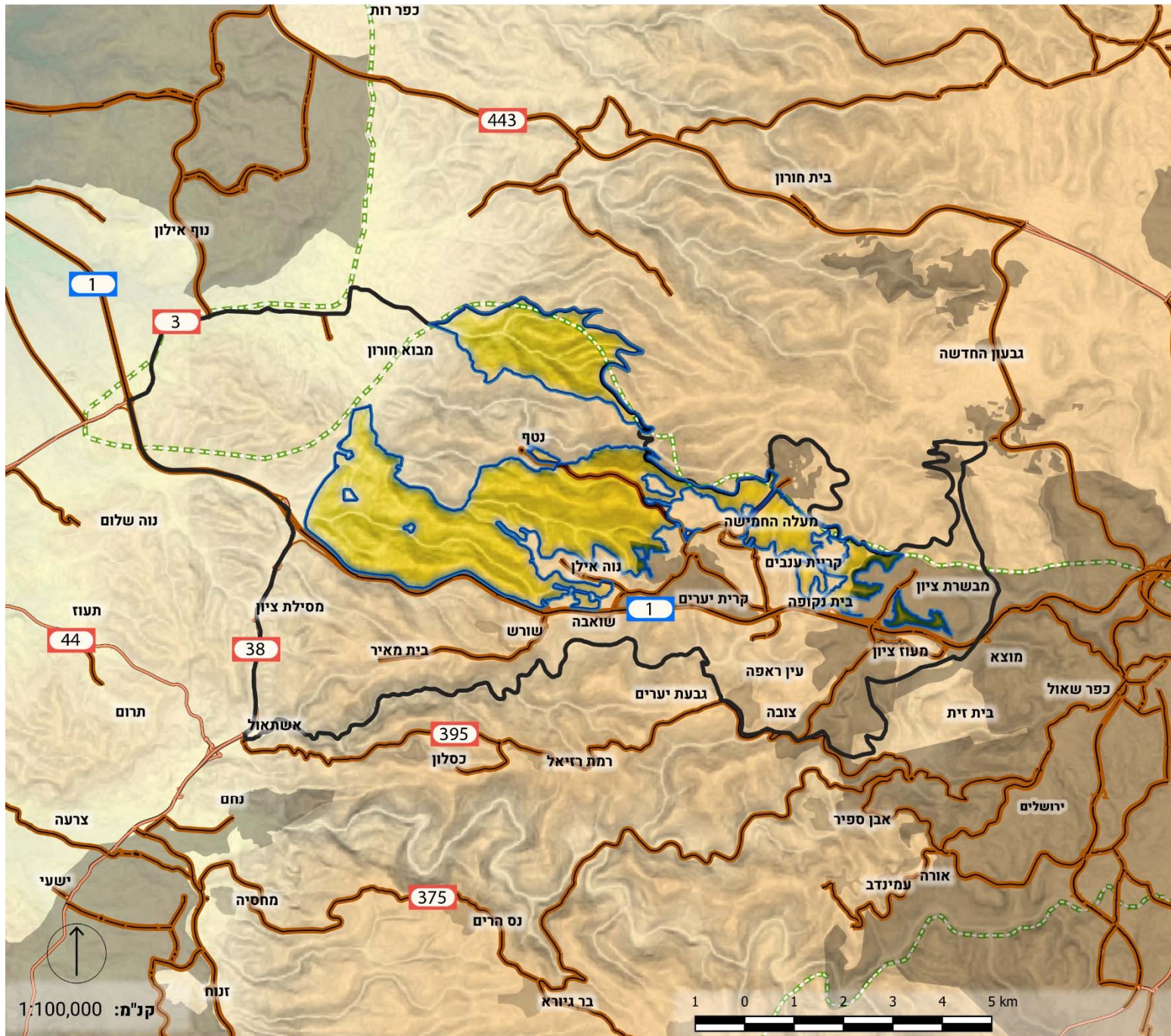
1. מבנה המסמך:

בתכנית זו נעשה מאמץ לצמצום מרבי של גודל מסמכי התוכנית ורמת הפירוט שלה, בין היתר באמצעות הגדלת גודל יחידות יעוד השטח והממשק והקטנת מספרן הכללי. זאת מתוך הבנה שחלוקת השטח למספר רב של יחידות אלו מקשה על ניהול שטח מושכל על פי יעדים ויעודים. חומרי הרקע והניתוחים השונים רוכזו כנספח מבוא לתוכנית האב. קובצי התוכנית והנספחים יועלו לאתר קק"ל.

1.1 תחום התוכנית:

האזור הנקרא "יערות צפון הרי ים" הוא בעצם איחוד של מספר מקרקעי ייעור, שטחים חקלאיים ושטחי גנים לאומיים ושמורות טבע, הנתחמים מצפון על ידי גדר ההפרדה, ממערב על ידי קו המצלעות של הרי יהודה, מדרום על ידי כביש מספר 1, וממזרח על ידי הגוש הבנוי של מבשרת ירושלים.

מבחינה גיאומורפולוגית שטח זה מחורץ על ידי מספר ערוצים החוצים את מרחב הרי ירושלים. מבחינה אדמינסטרטיבית השטח מחולק בין קק"ל, רשות הטבע והגנים, גופי תשתיות ארציים ומספר רשויות מקומיות. מטרת תכנית זו היא להתוות כיווני תכנון, שימור ופיתוח לשטח באחריות ובניהול קק"ל בלבד (**מפה מס' 1**). **תחום התכנון** של תוכנית זו הוגדר כשטח מקרקעי הייעור הנמצאים בתחום היער על פי תמ"א 22, והוא משתרע על כ-25,000 דונם. לעומתו, **מרחב ההתייחסות** של התוכנית הינו תחום כלל יחידות הנוף הגיאוגרפיות אליהן משתייך היער, ששטחו הוא כ-93,000 דונם. בכל המפות בתכנית ניתן למצוא הן את תחום תכנון (בקו כחול רציף, אלא אם צוין אחרת) והן את מרחב ההתייחסות (בקו שחור רציף).

גבולות התכנית

- תחום ההתייחסות
- גבול תכנון
- קו שביתת הנשק 1949
- גדר הפרדה
- דרך מהירה
- כביש ארצי
- דרך מקומית
- תחום שיפוט עירוני

מפת התמצאות

מקורות מידע: קק"ל, רט"ג, רת"ע, מפ"י;
© OpenStreetMap contributors

1.2 תהליך התכנון:

ניתוח מקדים:

בשלב ראשון נאספו חומרי הרקע הרלבנטיים. יצוין כי רק לאחרונה הושלמו שני סקרים מקיפים וחשובים באזור זה – סקר "צפון הרי ירושלים (2016)" ומסמך מתודולוגיה "נופש בשטחים פתוחים (2016)" שניהם באמצעות שיתוף פעולה של קק"ל וגופי שמירת טבע ומחקר נוספים. מסמכים אלו מכילים שפע של ניתוחי שטח כמו קרקע, זואולוגיה, מורשת, בוטניקה וכן ניתוח ייחודי וחדשני של הביקוש לשירותי פנאי ונופש בשטח היער. בנוסף על נתונים אלו, נאספו תצפיות מינים אדומים ונדירים מרשות הטבע והגנים ובוצעו מספר סיורים של צוות התכנון באזור. הסיורים סייעו להתרשם באופן בלתי אמצעי מייחודיות השטחים השונים ומכיווני תכנון וממשק אפשריים. יצוין כי בניגוד לתכניות אב אחרות ליערות שהוכנו בשנים האחרונות, ריבוי הנתונים סייע מאד לקיצור שלב הניתוח המקדים.

הכנת תכנית האב:

השלמת הניתוח המקדים אפשרה לגשת למלאכת התכנון עצמה. בתחילה הוגדר חזון היער וסכמה תכנונית כללית. בהמשך הוגדרו עקרונות תכנון כלליים ומפורטים לכל שטח היער. יש לציין ששני שלבים אלו נשענו במידה רבה על חומרי הרקע התכנוניים והמדעיים שהיו קיימים עוד לפני כתיבת התכנית. הסכמה התכנונית ועקרונות התכנון שימשו להגדרת יחידות יעוד השטח, שהם ליבת תכנית האב. תוצר שלב זה היה מפת יחידות יעוד השטח וטבלה נלווית המפרטת לכל יחידת יעוד את תיאורה, עקרונות תכנון כלליים ועקרונות תכנון צומח. כאמור לעיל נעשה מאמץ לצמצם את מספר יחידות ייעוד השטח, לשם כך השתדלנו להגדיר יחידות יעוד גדולות ככל האפשר, ולמעט מקרים יוצאי דופן לא להגדיר יחידת יעוד קטנה משטח של 51 דונם. בסה"כ בתוכנית זו 41 יחידות יעוד שטח.

תכניות אב נושאיות:

במקביל להכנת תוכנית האב ותוכנית הממשק, הוכנו שלוש תכניות אב נושאיות ליער - תכנית התגוננות מאש, תכנית נופש וטיילות ותוכנית לערכי טבע ובתי גידול ייחודיים. תכניות אלו התבססו על הנתונים והניתוחים של תכנית האב, קרי של המצב הקיים, בתוספת מידע ייחודי והכרחי. למשל, במקרה של התכנית הנושאית לערכי טבע ובתי גידול, זוהו בתי גידול של בתה וצומח עשבוני כשטחים בעלי ייצוג חסר ברמה כלל-אזורית ואף ארצית. לכן סומנו שטחי בתה וצומח העשבוני גדולים ככל האפשר כמכלולים לשימור ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים. כל אחת מהתכניות הנושאיות כוללת מפה מפורטת וטבלאות המשלימות את המידע הקיים במפה.

הכנת תוכנית ממשק רב שנתית:

תוכנית ממשק רב שנתית מגדירה את יחידות הממשק בשטח התוכנית והפעולות העיקריות שיש לבצע בהן. לשם הגדרת יחידות הממשק, בוצע חיתוך ממ"גי של יחידות תצורות צומח קיים על גבי תכנית ייעודי השטח. חיתוך זה הניב את יחידות הממשק, כלומר היחידה הקטנה ביותר בשטח התכנית בעלת אותו יעוד שטח ותצורת צומח אשר לגביה יופעלו אמצעים ופעולות ממשק אחידים. כדי להבטיח יכולת ניהול של השטח באמצעות מספר נמוך ככל הניתן של יחידות, גם יחידות ממשק ששטחן קטן מ-100 דונם. אוחדו או צורפו ליחידה גדולה סמוכה. התוצאה הסופית היא שבתוכנית זו סך הכל כ-80 יחידות ממשק. לכל יחידת ממשק הוגדרו תצורת צומח חזוי ורצוי, פעולות ממשק עיקריות, סדרי עדיפות לטיפול ועוד. תוצרי שלב זה הם מפת יחידות ממשק וטבלת פרוט פעולות הממשק ותצורות הצומח.

חלק ב' – תכנית חזון היער ותכנית אב

2.1 חזון היער

חזון יערות צפון הרי ירושלים נובע מייחודם כחלק ממארג השטחים הפתוחים של הרי ירושלים. אזור זה מוגדר כליבה לאומית של שטחים פתוחים. בהיותו שמור יחסית וברציפות של שטחים פתוחים כמעט ללא פיתוח. האזור מתאפיין במורפולוגיה דרמטית של הרים גבוהים וואדיות עמוקים, ובנוף מורשת תרבותית והיסטורית.

החזון הוא כי שטחי היערות ימשיכו לשמש כאזור פתוח רציף ואיכותי, חוליה מחברת בין ההר לשפלה, ובין האזור הבנוי של מבשרת ציון ויישובי ההר לבין השטחים הפתוחים ממערב.

לצד השמירה על הרצף הפתוח מנחל אילן וצפונה, יתקיים בחלק הדרומי הנגיש מכביש 1 פיתוח מבוקר של נופש וטיילות ברמה מקומית-אזורית עבור תושבי מטרופולין ירושלים, תוך שמירה וחשיפה של המורשת ההיסטורית בדגש על מורשת מלחמת העצמאות ועל שימור חזות הרי ירושלים לבאים מן השפלה.

2.2 עקרונות התכנון

עקרונות תכנון כלליים

1. שמירה והדגשה של ערכי הנוף והמורשת - חקלאות מסורתית, מורפולוגיה דרמטית, מצלעות הרי יהודה;
2. קליטת הקהל לצרכי נופש תרוכז במכלולים קיימים ע"ג רכסי הר הרוח, נווה אילן, הר אדר ורכס משלטים. בשאר השטח תנועה רגלית ורכיבת אופניים בלבד.
3. רמת השימור עולה מדרום מזרח לצפון מערב - ככל שמתרחקים מכביש 1 ומהשטח הבנוי של אבו-גוש מבשרת: שימור מירבי מנחל יתלה צפונה, כולל הר עוזרר - בתחום זה לא יפותחו אתרי קהל ותשתיות;
4. שמירת הנוף האופייני של הרי יהודה לבאים מהשפלה להר;
5. שמירה על הרצף הוויזואלי הירוק הנופי הנצפה מכביש מס' 1, ע"י אורנים ככל האפשר;
6. טיפוח נחל כסלון עליון כאזור חיץ בין מבשרת ציון לגוש אבו גוש;
7. שימור וחיזוק הרציפות של השטח הפתוח עם מינימום הפרעות למעבר בע"ח במסדרונות מוגדרים;

עקרונות קליטת קהל

1. הטיילות באזור תתבסס בעיקר על טיילות רגל ואופניים, למעט בדרך שלוחת משלטים;
2. יצירת קשר של טיילות בין השפלה להר;
3. יצירת קשר עם היערות מדרום לכביש 1, פארק ירושלים, ועמק הארזים באמצעות הדגשת מעברים קיימים;
4. שימור וחיזוק תשתיות קליטת קהל ייעשה על בסיס המכלולים הקיימים למעט מכלול אחד חדש באזור שער הגיא;
5. יצירה וחיזוק של מסלולי מורשת בדגש על מורשת מלחמת השחרור;
6. תנועת כלי רכב תותר בדרך דיפנבייקר והר הרוח.
7. פיתוח יערות קהילתיים סביב מבשרת וישובים נוספים.

עקרונות תכנון ממשק צומח ומגוון ביולוגי

1. מתן ביטוי למגוון תצורות צומח וכתמיות נופית: הגדלת המורכבות המבנית של היער בקנה מידה נופי;
2. שימור ועידוד תצורות צומח מסורתיות: בוסתנים, מטעים, טראסות;
3. טיפוח תצורות הצומח הנעלמות מהרי יהודה: עשבוני ובתה בדגש על צפון האזור;
4. עידוד מעבר מיער מחטני ליער מעורב: הגדלת המורכבות הנופית בקנה מידה של בית הגידול;
5. פעולות מניעת שריפות על ידי דילול היער המחטני לאור ההיסטוריה הקשה של שריפות באזור;
6. טיפוח תצורת צומח גבוהה ומצלה באזורי קליטת קהל;
7. עיצוב הצומח לחשיפה והדגשה של המורפולוגיה, תצורות נוף אופייניות ובתי גידול ייחודיים בדגש על כיפות וגאיות עיקריים;
8. שימור ושיקום המעיינות כבתי גידול לחים עם צומח אופייני.
9. סילוק צומח פולש.

10. עקרונות תכנון צומח מפורטים:

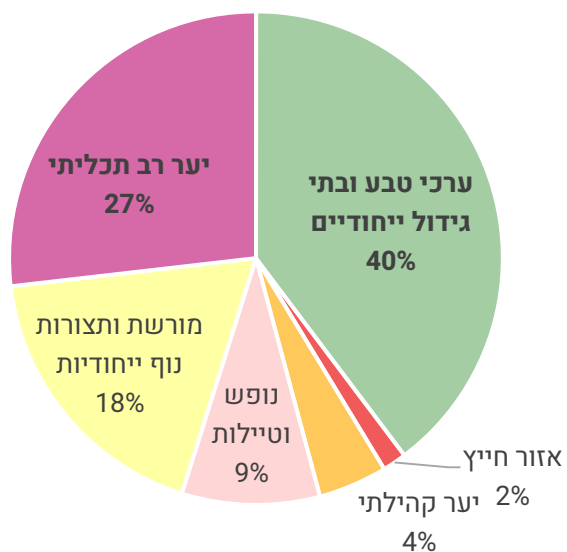
- שימור תצורות צומח נמוכות בצפון השטח ובתי גידול ייחודיים שהולכים ונעלמים;
- בערוצי נחלים ברצועה של כ- 100 מ' תטופח צורת צומח המקומית והטבעית וחשיפת המבנה המורפולוגי;
- חשיפת הנוף באזור המשלטים;
- חשיפת המצלעות – ללא אורנים;
- טיפוח תצורות צומח מסורתיות בערוץ נחל כסלון עליון;
- חיזוק ויצירה של תצורות צומח פתוחות באזורים קריטיים למעבר בע"ח.

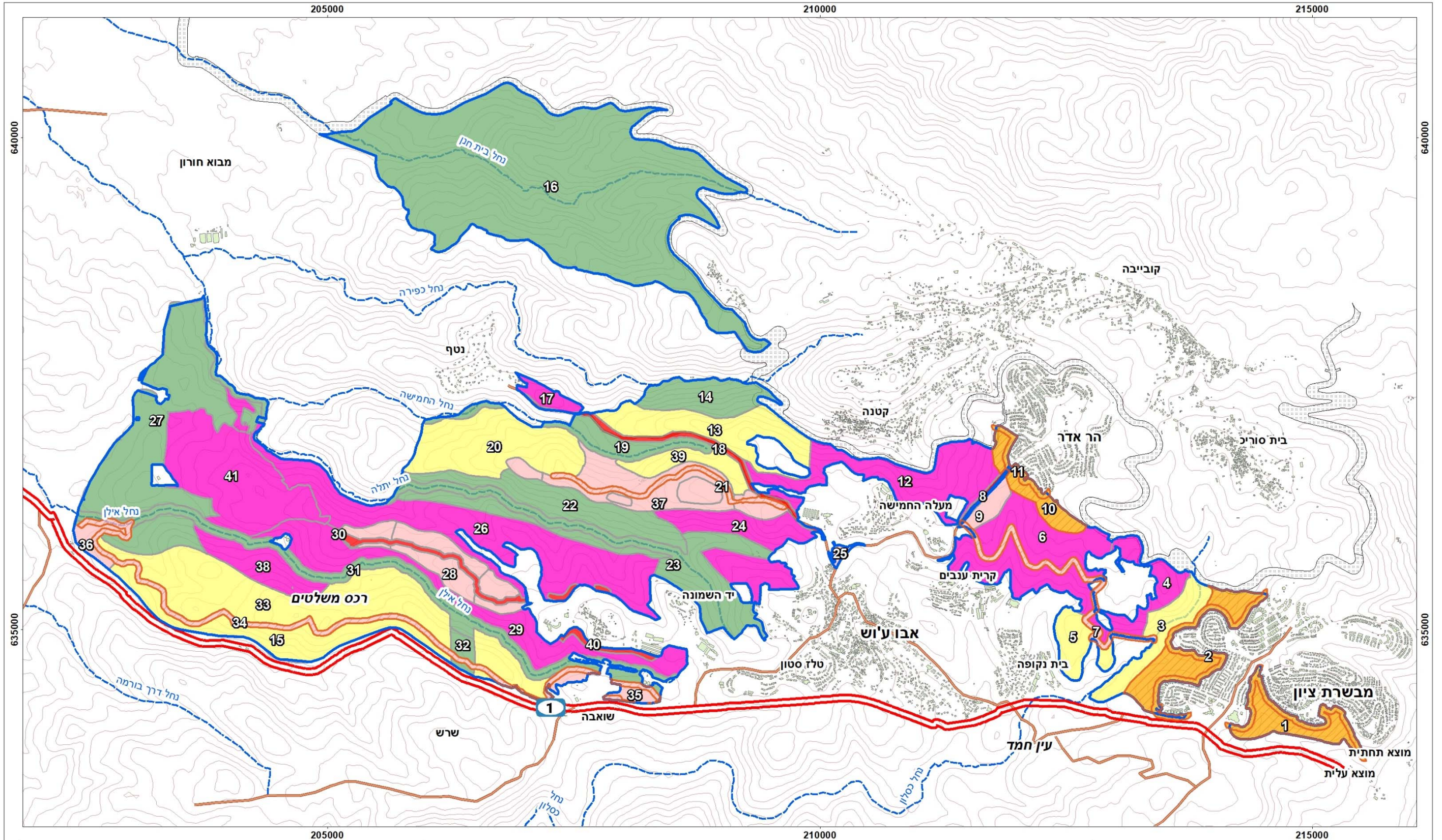
ייעודי השטח היערנים לכלל היער מופיעים במפה מס' 2.

התפלגות השטח לפי ייעוד שטח יערני ראשי מופיעה בתרשים מס' 1.

פירוט יחידות ייעוד השטח ומאפיינייהן מופיעים בטבלה במס' 2.4.

תרשים 1: התפלגות השטח לפי ייעוד יערני ראשי

מקרא	
ייעוד שטח ראשי	גבול תכנון
אזור חייץ	גדר ההפרדה
נופש וטיילות	מבנים
יער קהילתי	כביש ראשי
ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	כביש אזורי
יער רב תכליתי	נחלים
מורשת ותצורות נוף ייחודיות	קווי גובה
אזור חייץ בייעוד משני	

תוכנית אב ליערות צפון הרי ירושלים

קרן קיימת לישראל

1:35,000

מפה מספר 2 ייעודי שטח יערניים-ייעוד ראשי

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"ר אדיב גל, רתם אלינסון
 הנחיית התהליך: יהל פורת, קק"ל
 ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז, קק"ל
 מקורות נתונים: מאגר מידע קק"ל

2.4 יחידות ייעודי שטח יערני

שטח בדונם	שם יחידה	תיאור יחידה	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח
536	יער קהילתי מבשרת ציון	מדרונות תלולים הסובבים את מבשרת ציון. מכיל שרידי בוסתנים.	יער קהילתי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	יצירת קישוריות בין השטח הבנוי לפתוח פיתוח מערך שבילים ואתרים וטיפוח נוף מחטני לאורך כביש 1	שימור וטיפוח בוסתנים, יער מחטני עם כיסוי גבוה רצוי בחלקו התחתון של המדרון, לאורך כביש 1
307	שביל סובב מבשרת	דרך משולבת להולכי רגל ואופניים בקו המגע בין היישוב ליער. חלק מהשטח לא באחריות קק"ל	יער קהילתי	קו חיץ	דרך משולבת עבירה כל השנה לכל המשפחה, כולל נקודות שהייה וקישוריות לשכונות. מחייב השלמות תכנון ופיתוח ותיאומים	תצורת קו חיץ עם מוקדי צל
354	אגן נחל כסלון	ערוץ מצוקי בחלקו של נחל כסלון, ראש האגן. שרידי בוסתנים חקלאות מסורתית. כרמים מודרניים אלמנט נופי חשוב בדרך לירושלים ובתווך בין מבשרת לישובי ההר. שרידי מעיין ומערכת שלחין.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מתן אפשרות חיבור לתנועת טיילות ממבשרת מערבה וחזרה	בוסתנים, רצועת אפיק ללא צומח מחטני. יער מעורב.
312	יער הסתדרות המורים מזרח	שטח יער בשולי אגן נחל כסלון. מכיל מערכת שבילים מסומנים	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי עם מערכת שבילים קיימת ללא פיתוח נוסף	משרעת תצורות צומח
234	כיפת בית נקופה	שלוחה בולטת מרכס הר אדר נצפית היטב מכביש מס' 1, מכוסה אורנים אחרי שריפה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא ייעוד משני	הדגשת קווי הטופוגרפיה, אפשרות תצפית מראש הגבעה ללא פיתוח נוסף למעט שביל	הדגשת הכיפה
949	יער הסתדרות המורים	מורדות הר אדר לכיוון נחל כסלון. שטח תלול עם כיסוי מחטני בעיקר, מערכת שבילי הולכי רגל משמעותית.	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	שמירת השטח הפתוח ותצורות הצומח הקיימות, הדגשת המורפולוגיה בעיקר של האפיקים כולל שימור קרקע ללא פיתוח נוסף.	יער כתמי מגוון כתלות בתהליכים הטבעיים ויכולת ביצוע.

שטח בדונם	עקרונות עיצוב צומח	עקרונות תכנון כלליים	ייעוד שטח משני	ייעוד שטח ראשי	תיאור יחידה	שם יחידה	#
167	קו חייץ, נקודות צל לאורך הדרך.	דרך אופניים ורגל עם נקודות צל לעצירה, חיבורים למבשרת וישובי ההר.	נופש וטיילות	קו חייץ	דרך קהל ראשית החוצה את אגן נחל כסלון ממזרח למערב ומחברת מבשרת וישובי ההר. עבירות X44.	ציר הישובים	7
22	קו חייץ	קו חייץ ושולי דרך	ללא ייעוד משני	קו חייץ	כביש הגישה להר אדר, קו חייץ מערכת שבילים ממזרח למערב	כביש גישה הר אדר (425)	8
108	יער מחטני גבוה ומצל עם טיפוח רחבי העלים, פתיחת מבטים לנוף בדגש אנדרטת הצבי.	מערכת שבילים על בסיס אתרי המורשת וקישוריות מהר אדר לקריית ענבים ומכביש הר אדר שני חניונים קיימים. יש מקום לפיתוח נוסף של אתרי המורשת וקליטת הקהל.	מורשת ותצורות נוף	נופש וטיילות	יער מחטני פגוע קשה, עם התחדשות משמעותית של רחבי עלים. מכיל מספר חניונים, אתרי מורשת מלחמת השחרור מרכזיים וחשובים כולל משלט הר אדר, אנדרטת הצבי. מערכת שבילי הליכה מפותחת בדגש על שביל תש"ח.	מכלול נופש הר אדר קריית ענבים	9
191	יער מחטני בכיסוי גבוה במירב השטח, קו חייץ עפ"י הנחיות. בוסתן בוואדי כחקלאות מסורתית על טרסות.	יער עם זיקה לפעילויות פנאי ונופש בישוב הר אדר, קישוריות בין השטח הבנוי ליער. פיתוח פיזי אקסטנסיבי ללא פיתוח חניונים נוספים. אפשרות לפיתוח נוסף באתרים קיימים ומערכת שבילים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	יער קהילתי	יער מחטני ותיק בכיסוי גבוה, שרידי בוסתן באפיק צמוד לישוב הר אדר, שלושה חניונים קטנים ופינת פיסול קהילתית. קו חייץ קיים. קיים שביל אספלט להליכה ביער.	יער קהילתי הר אדר	10
60	לפי הנחיות אזור חייץ	אזור חייץ, חיבורים לדרכי יער וטיילות	קו חייץ	יער קהילתי	אזור חייץ בשולי השטח הבנוי של הר אדר. משמש כחלק מיער קהילתי של הר אדר	קו חייץ הר אדר	11
829	משרעת תצורות צומח	פתיחת מבטים לנוף, פיתוח שביל הישובים, שטחי טרסות לטיפוח	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי	צמוד לגדר ההפרדה. פעילות קהל קטנה מאוד. שטח לשימור מטעי זיתים וטרסות בחלק מהשטח.	אגן נחל כפירה עליון	12
642	פתיחת מבטים לנוף, הדגשת הכיפות והשלוחות, כיסוי המחטני בצד הצפוני עידוד חורש א"י. טיפוח עומדי האורן היווני בקצה המערבי של השלוחה.	הדגשת קווי הנוף העיקריים בעזרת עיצוב הצומח, ללא פיתוח משמעותי. פיתוח שביל הישובים כמתוכנן בתוכנית הנופש	ללא ייעוד משני	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שלוחה רמה המשתפלת מערבה עד נטף. חוצצת בין נחל כפירה ונחל החמישה. מכוסה ביער מחטני ברובה. כוללת עומדי אורן יוני מיוחדים. אין בה תשתיות קליטת קהל וכל תשתית אחרת.	הר רפיד	13

שטח בדונם	שם יחידה	תיאור יחידה	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח
452	מורדות הר רפיד	מדרון תלול עם שרידי כרמים, יער מחטני שעבר שריפה והתחדשות משמעותית של רחבי עלים. חלק מהקניון הדרמטי של נחל כפירה.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	ללא פיתוח נוסף לקהל למעט מערכת שבילים נקודתית. שטח רגיש יש למנוע מעבר כל תשתית במקום. הדגשת קווי הנוף הטבעיים.	משרעת תצורות צומח
585	שלוחת משלטים דרום	מפנה הדרומי של שלוחת משלטים. מדרון תלול בין דרך דיפנבייקר לכביש 1. כתמים גדולים של שיטה מכחילה.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא ייעוד משני	שימור המופע המחטני בכניסה לשער הגיא.	יער מחטני בכיסוי גבוה ושימור עומד ברושי סנטה קטרינה. יש צורך בטיפול בשיטה מכחילה.
4909	הר עוזר	חלקו הצפוני של הר עוזר ואגן נחל בית חנן - הליבה השמורה של הרי יהודה. שטח לשימור מירבי מכל הבחינות, פעילות קהל מצומצמת ככל הניתן לשם עידוד פעילות המערכות הטבעיות. השטח הגדול בהרי ירושלים עם תצורות צומח נמוכות, מחשופים ייחודיים של תצורות הסלע הקשות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	שמירת השטח ללא פיתוח נוסף של תשתיות וקליטת קהל. שטח פתוח בדגש גאולוגיה וקווי הנוף החשופים. סגור לרכב מוטורי	מירב השטח כיסוי תצורות צומח נמוכות, הקטנת כיסוי האורנים ומניעת כניסת אורנים לשטחים חדשים. מטעי זיתים קיימים לטיפול ושימור. רחבי עלים נטועים באפיקים הדגשת כיפות ושלוחות עיקריות. מניעת מחטניים מצפון לנחל בית חנן
106	יער רב תכליתי מזרח נטף	כיפה סמויה על שלוחת הר רפיד ממזרח לישוב נטף. כיסוי יער מחטני בצפיפות בינונית-גבוהה. חלקו עבר שריפה קשה. ללא ערכי טבע, מורשת או נופש.	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי. פיתוח שביל הליכה מוצע במקביל לכביש בין חניון יהדות פולין לנטף.	יער מחטני בכיסוי גבוה במירב בשטח
145	כביש נטף	כביש לנטף אזור חייץ מהווה דרך גישה לכל השטח	קו חייץ	נופש וטיילות	אזור חייץ, חיבורים לדרכי יער וטיילות מבטים לנוף	אזור חייץ מבטים לנוף
421	ערוץ נחל החמישה	שלוחה של אפיק היתלה	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	שטח לשימור מרבי של הצומח המורפולוגיה, תצורות הסלע וערכי טבע נוספים.	צומח נמוך חשוף

שטח בדונם	שם יחידה	תיאור יחידה	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח
884	מורדות הר הרוח	שלוחה רמה המשתפלת בתלילות לנחל החמישה מצפון ונחל יתלה מדרום. שרידי חקלאות מסורתית. מערכת טרסות מהיפות הקיימות. השטח מכוסה בשילוב של יערות אורנים זריעים וצומח נמוך	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שבילי הולכי רגל ללא פיתוח נוסף. שמירת נוף המורשת פתוח והדגשת קווי נוף הטבעיים. טיפוח מערכת הטרסות העיקרית.	הורדת אורנים בשטחי החקלאות המסורתית וקווי הנוף העיקריים. נטיעת בוסתנים באזורי טרסות מוגדרים. עידוד צומח נמוך ככל הניתן.
134	דרך הר הרוח	דרך הקהלה הראשית של הר הרוח. משמשת גם כקו חייץ.	נופש וטיילות	קו חייץ	שמירה על דרך קהל לכל רכב. תחזוקת החניונים הקיימים לאורך הדרך.	פתיחת מבטים לנוף, הדגשת הכיפות והשלוחות, ושמירה על מספר מוקדי צל לאורך הדרך.
910	אגן נחל יתלה	שטח תלול מאוד, מסלע חשוף, ריכוז ערכי טבע ייחודיים	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	שמירה על ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים. דגש על שימור הצומח והנוף.	עידוד תצורות צומח נמוכות במירב השטח. במפנה צפוני השענות על התפתחות טבעית של רחבי עלים.
792	ערוץ נחל יתלה	ערוץ קניוני ועמוק משופע בערכי טבע וצומח נמוך. מבודד יחסית, ללא תנועת מטיילים רכובה, למעט שבילי הליכה חשובים (שבילי עלייה לרגל) וחניון לילה.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	פיתוח של שביל עולי הרגל המרכזי לים. תחזוקת שבילי וחניון לילה קיימים.	שימור תצורות הצומח הקיימות בדגש על עידוד רחבי עלים ותצורות נמוכות
1043	מעלה נחל יתלה	המורדות המערביים של כביש 425, יורדים אל נחל יתלה. טופוגרפיה דרמטית, אזור קשה לתחזוקה, עם קרבה לישובים ותשתיות לרבות השפעות נלוות (רעש, זיהום אוויר, דרדרת).	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי, ללא פיתוח של תשתיות לקליטת קהל	משרעת תצורות צומח
28	חניון וייץ	חניון קטן על כביש 425.	נופש וטיילות	ללא ייעוד משני	תחזוקת החניון הקיים, ללא פיתוח נוסף לצרכי קהל.	צומח מחטני גבוה ומצל

שטח בדונם	שם יחידה	תיאור יחידה	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח
1489	מורדות דרומיים נחל יתלה	המורדות הדרומיים של נחל יתלה. רצועה רחבה של יער ללא ערכי טבע, אתרי מורשת או אתרי קהל משמעותיים.	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי, ללא פיתוח של תשתיות לקליטת קהל	משרעת תצורות צומח
1439	המצלעות	תצורות גיאולוגיות ייחודיות המסמנות את המעבר מהשפלה להר, שטח תלול טרשי ודרמטי נצפה היטב מהשפלה וכביש מס' 1. ריכוז של תצורות סלע רכות ותצורות צומח נמוכות.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	ללא פיתוח נוסף לקהל למעט מערכת שבילים נקודתית. שטח רגיש יש למנוע מעבר כל תשתית במקום הדגשת קווי הנוף הטבעיים.	עידוד תצורות צומח נמוכות בחלק מהשטח בין היתר על ידי סילוק התחדשויות אורנים, שאר השטח תצורות צומח שונות על פי דינמיקה טבעית.
492	שלוחת נווה אילן	שלוחה רמה הנצפית וצופה לכל כיוון כולל השפלה נגישה ומכילה מספר חניונים, אתרי מורשת, שבילים ובוסתנים. חורבת מצד כאתר ארכיאולוגי מרכזי.	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף	מכלול פנאי ונופש משמעותי ואינטנסיבי. מכיל אתרי מורשת, חניונים, בוסתנים וגן פסלים. פוטנציאלי לפיתוח נוסף באתרים הקיימים שלא על גב הרכס. דגש על פיתוח חורבת מצד לקהל.	פיתוח קו הרכס והתצפיות, שימור בוסתנים ככל הניתן, שאר השטח מחטני.
891	אגן נחל אילן צפון	מורדות שלוחת אילן לנחל אילן, שטח עם כיסוי גדול מאוד של זריעי אורנים.	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי, ללא פיתוח של תשתיות לקליטת קהל	משרעת תצורות צומח
120	דרך רכס נווה אילן	דרך חלקה X24 וחלקה X44. חיבור הר לשפלה, אבני מיל אתר מורשת, אזור חייץ ראשי, מעבר משמעותי של המצלעות. אחת הדרכים העתיקות הראשיות מאזור אמאוס לירושלים	נופש וטיילות	קו חייץ	קו חייץ, שמירת רמת הפיתוח של הדרך במצב הנוכחי בדגש על חלק המערבי מחורבת מצד אבני המיל כאתר מורשת. פיתוח חורבת מצד לקהל ע"ב תכנית מפורטת.	קו חייץ עם נקודות צל מבטים לנוף מנקודות נבחרות
711	ערוץ נחל אילן	ערוץ נחל קניוני מיוער בצפיפות, שרידי חקלאות מסורתית ואתרי מורשת. דרך עבירה לרכב שטח. קו המים הרביעי לירושלים כולל שני מתקני שאיבה מרכזיים כולל חורבת עלקת.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	נוף קניוני סגור ללא פיתוח נוסף. שביל הולכי רגל ואופניים, שימור קרקע ומניעת שטפונות.	כיסוי צומח גבוה עם נקודות צל. הרכב צומח רחבי עלים ועצי פרי. תצורת בוסתן במקומות המתאימים ללא כיסוי מחטני, ומינים פולשניים.

שטח בדונם	שם יחידה	תיאור יחידה	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח
105	מסדרון אקולוגי דרום נחל אילן	החיבור הצפוני של המעבר האקולוגי על כביש 1. חיבור השטחים המוגנים בין נחל אילן ושלוחות שיירות ומשלטים.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	פיתוח ותחזוקת דרך קהל בהתאם להנחיות אקולוג.	שימור תצורות צומח נמוכות ומניעת ציפוף של יער מחטני
916	שלוחת משלטים צפון	שלוחה רמה לאורך הדרך לירושלים מהווה "שער הכניסה לירושלים מהשפלה אתרי מורשת תש"ח בעלי חשיבות לאומית. כיסוי שיטה מכילה משמעותי. כיסוי גבוה של מחטני בשאר השטח.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	שימור מראה השלוחה, טיפוח, תחזוקה והנגשה משלטי מלחמת השחרור למבקרים. טיפוח חורבת עלקת כאתר חקלאות מסורתית לקהל. מערך הטיילות מתבסס על מערכת שבילים קיימים בלבד.	הדגשת הרכס ע"י יצירת מסרק לאורך קו הרכס והכיפות כל זאת טיפול למרחק של לפחות 50 מטר מכל צד של קו הרכס, ובכיפות עפ"י הכיפות ומיקומן. שאר השטח דילול מחטני רגיל. טיפוח בוסתנים ונוף פתוח באזור חורבת עלקת, נקודות צל קרוב לדרך דיפנבקר ו/או לאתרים שהקהל מגיע אליהם. משרעת תצורות צומח.
357	דרך שלוחת משלטים דיפנבייקר	דרך קהל רחבה עבירה לכל רכב, אופניים ורגל, כל השנה. חיבור עיקרי בין שטח התוכנית לשפלה. דרך הקהל העיקרית של היער גישה לאתרי מורשת בשלוחת משלטים ועל כביש מס 1.	נופש וטיילות	קו חייץ	שימור מרחב הדרך כדרך עבירה לכל רכב, בכל עונות השנה ופתיחת הנוף לתצפיות. הוספת נקודות עצירה וצל ללא חניונים. חיבור לאתרי מורשת תש"ח ברכס משלטים.	מבנה קו חייץ עם נקודות צל, רצוי מעל השביל (מצפון), טיפוח בוסתנים במקומות המתאימים.
35	מכלול הפורצים	מכלול חניונים ואתר הנצחה חשוב לאורך כביש 1. משמש ככניסה ראשית לכל שטח היער, וכאתר הכניסה/יציאה של שלוחת משלטים.	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	חניון גדול כולל מתקנים על הדרך לירושלים עם אפשרות כניסה נוחה מכביש 1 וחיבור לדרך דיפנבייקר. נקודת יציאה לטיילות לכל המרחב כמו נחל אילן, נחל יתלה ועוד. יש מקום לפיתוח מערכת שבילים נוספת.	טיפוח יער גבוה ומצל, משולב עם רחבי עלים בוגרים קיימים.

שטח בדונם	עקרונות עיצוב צומח	עקרונות תכנון כלליים	ייעוד שטח משני	ייעוד שטח ראשי	תיאור יחידה	שם יחידה	#
36	צומח גבוה ומצל, במידת האפשר ע"ב צומח בוסתנים ורחבי עלים קיימים	מבואת הכניסה והיציאה הראשית ממערב לכל שטח היער וחיבור לכביש 1 וכביש 38. מבואה כולל שילוט, מידע חניון חניה והנגשה וצל. מחייב תכנון כקומפלקס.	מורשת ותצורות נוף	נופש וטיילות	מערך דרכים וכניסה ממערב לנחל אילן, שלוחת משלטים ופארק קנדה. שרידי מצד שמירה טורכי	מבואת שער הגיא	36
715	הדגשת קווי הנוף הטבעיים, הכיפות והאוכפים. יער גבוה ומצל באזורי קליטת קהל. עידוד התחדשות רבי עלים. מירב השטח יהיה יער מעורב.	הדגשת קווי הנוף הטבעי, בדגש על הכיפות ותצפיות אליהם ומהן. מכלול כניסה להר הרוח (יער הצבא האדום), אין צורך בפיתוח נוסף מעבר לקיים. מתן התייחסות מפורטת לכיפת הרוח.	מורשת ותצורות נוף	נופש וטיילות	שלוחה רמה מאוד בין נחל יתלה לחמישה, כיפת הר הרוח עצמו. מירב השטח בכיסוי מחטני שנפגע קשות בשלגים 2013. מערך ענף של חניונים, תצפיות, שבילים ודרך קהל ראשית. שרידי מורשת באזור בית תול ועוד.	הר הרוח	37
1310	משרעת תצורות צומח	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי	מורדות צפוניים של שלוחת משלטים	אגן נחל אילן דרום	38
240	פתיחת מבטים לנחל, עדיפות לחורש א"י רחבי עלים	יער רב תכליתי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורדות נחל החמישה חורש טבעי מפותח עם כתמי יער טבעי	אגן נחל החמישה	39
87	לפי הנחיות אזור חייץ	קו חייץ, ללא תשתיות קהל	ללא ייעוד משני	קו חייץ	קו חייץ קיים	קו חייץ נווה אילן	40
1138	יער מחטני בכיסוי גבוה במירב בשטח	ללא פיתוח נוסף למעט פיתוח נקודתי באזור אבני המיל.	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי	שלוחה רחבה מעל ערוץ נחל אילן, רובה מיוערת בצפיפות. סמוכה לדרך אבני המיל.	שלוחת אבני המיל	41

חלק ג' – תכנית ממשק רב שנתית

3. תכנית ממשק וצומח

על פי ניתוח נתוני צומח קיים ביערות צפון הרי ים-היום כ-54% יער מחטני ועוד כ-22% יער מעורב. כ-10% מכוסה בבתה, ושאר השטח בתצורות צומח אחרות (ראה **תרשים מס' 2**).

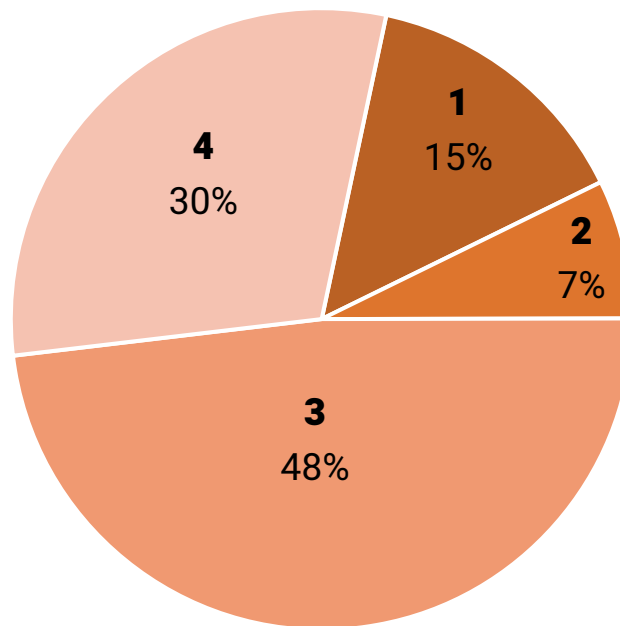
3.1 הסבר על שיטת יצירת יחידות הממשק, תוכנית הממשק וסדרי עדיפות לטיפול

יחידות הממשק הינם תוצאה של חיתוך בין תצורות צומח קיים ויחידות ייעודי השטח. בכל יחידת ייעוד שטח אוחדו עומדי צומח קיים בעלי אותה תצורת צומח ליחידת ממשק אחת. כמו כן אוחדו ברוב המקרים עומדים ששטחם קטן מ-50 דונם. מספור יחידות הממשק נעשה על בסיס מספר יחידת ייעוד השטח כאשר כל יחידת ממשק קיבלה מספר נוסף למשל: יחידה ייעוד שטח מס' 2 חולקה ל-3 יחידות 2.1, 2.2, 2.3 וכיו"ב. לכל יחידת ממשק נקבעה תצורת צומח רצויה. כמו כן לכל יחידת ממשק נקבעה עדיפות לטיפול. מדרג העדיפות לטיפול ביחידות ממשק הוגדר כשילוב בין ייעוד השטח ונגישות יחידת הממשק, כמתואר בטבלה מטה - מפתח לקדימויות טיפול.

3.2. מפתח לקדימויות טיפול יערני

רמת נגישות	ייעוד ראשי	עדיפות לטיפול
-	אזור חייץ, נופש וטיילות	1
נגיש	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים, מורשת ותצורות נוף ייחודיות	2
לא נגיש	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים, מורשת ותצורות נוף ייחודיות	3
נגיש ¹	יער רב תכליתי	4
לא נגיש	יער רב תכליתי	

תרשים 1 : התפלגות השטח לפי עדיפות לטיפול

1

בתרשים מס' 1 ניתן לראות את התפלגות השטח לפי עדיפות הטיפול. ניתן לראות כי פחות מרבע מהשטח בעדיפות גבוהה (1-2) לטיפול ואילו שאר השטח בעדיפות נמוכה (3-4).

3.3 תכנית הממשק:

תוכנית הממשק שתוצג להלן מורכבת ממפות יחידות הממשק ומטבלה המפרטת את יחידות הממשק ופעולות ממשק מתוכננות. יחידות הממשק מופיעות על רקע ייעודי השטח, תצורות צומח יערניות קיימות ורצויות:

- **במפה מס' 3** ניתן לראות את החלוקה ליחידות ממשק עפ"י ייעוד יערני ראשי;
- **במפה מס' 4** ניתן לראות את החלוקה ליחידות ממשק עפ"י תצורות צומח קיים;
- **במפה מס' 5** ניתן לראות את החלוקה ליחידות ממשק עפ"י תצורות צומח רצויות;

טבלה מס' 3 מפרטת עבור כל יחידת ממשק את הנושאים הבאים:

- יחידת ייעוד השטח ממנה נגזרה;
- תצורות הצומח היערניות הקיימות והרצויות;
- פעולות ממשק עיקריות מתוכננות;
- סדרי עדיפויות לביצוע.

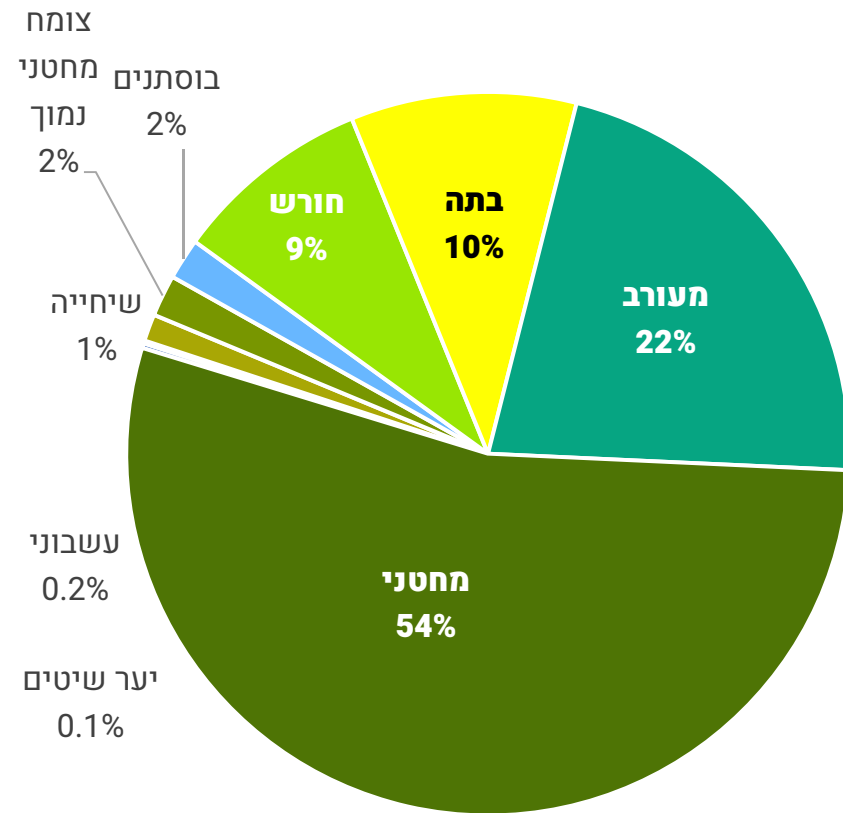
תרשים מס' 2 מציג את התפלגות השטח לפי תצורות הצומח הקיימות.

תרשים מס' 3 מציג את התפלגות השטח לפי תצורות הצומח הרצויות.

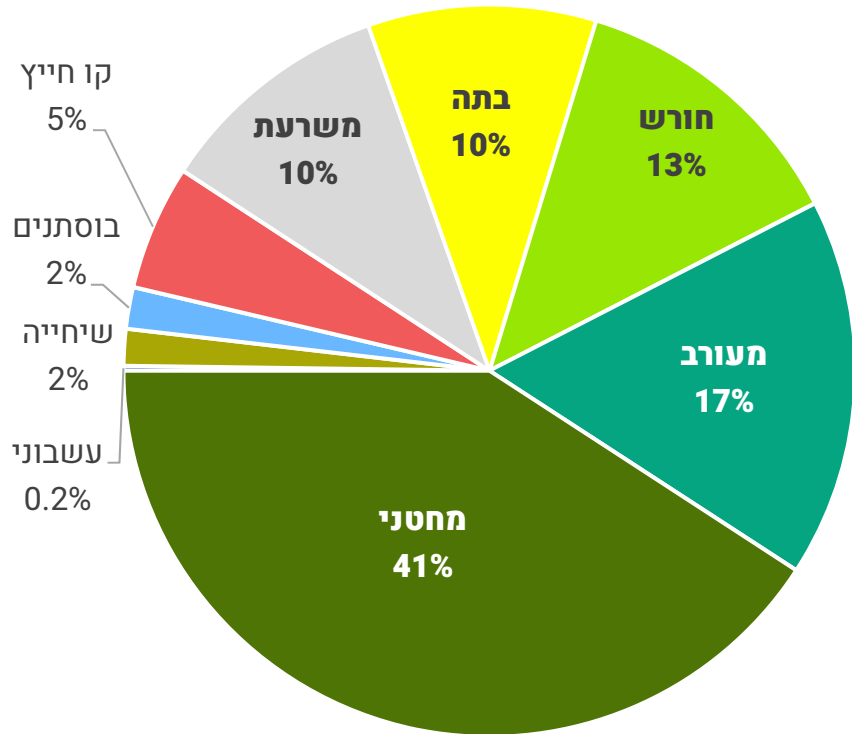
תרשים מס' 4 מציג את השינוי המצרפי הצפוי בהתפלגות השטח לפי תצורות הצומח²

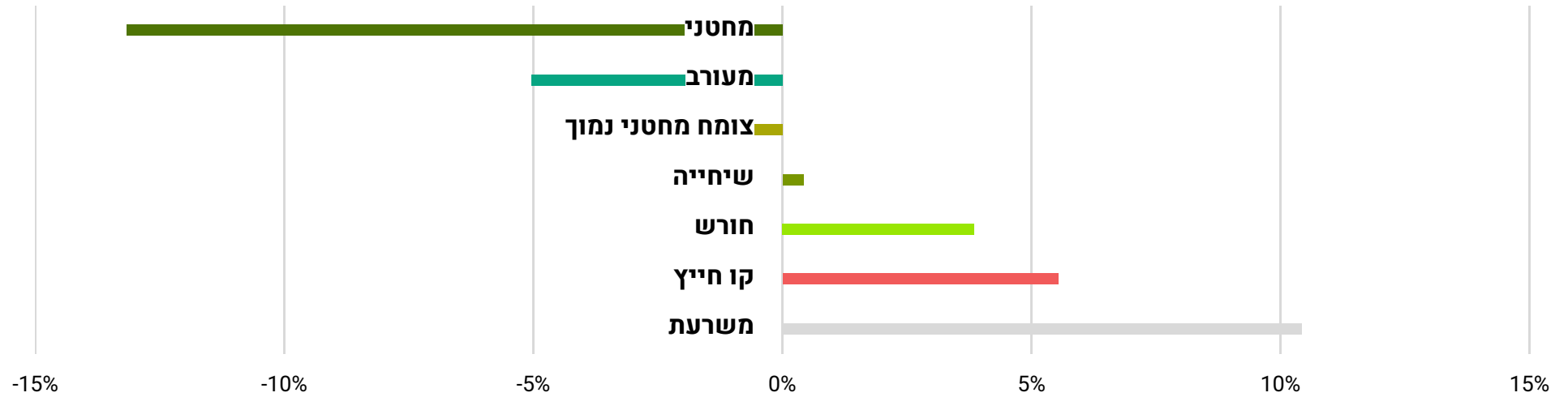
תרשים 2: התפלגות השטח לפי תצורות צומח קיימות

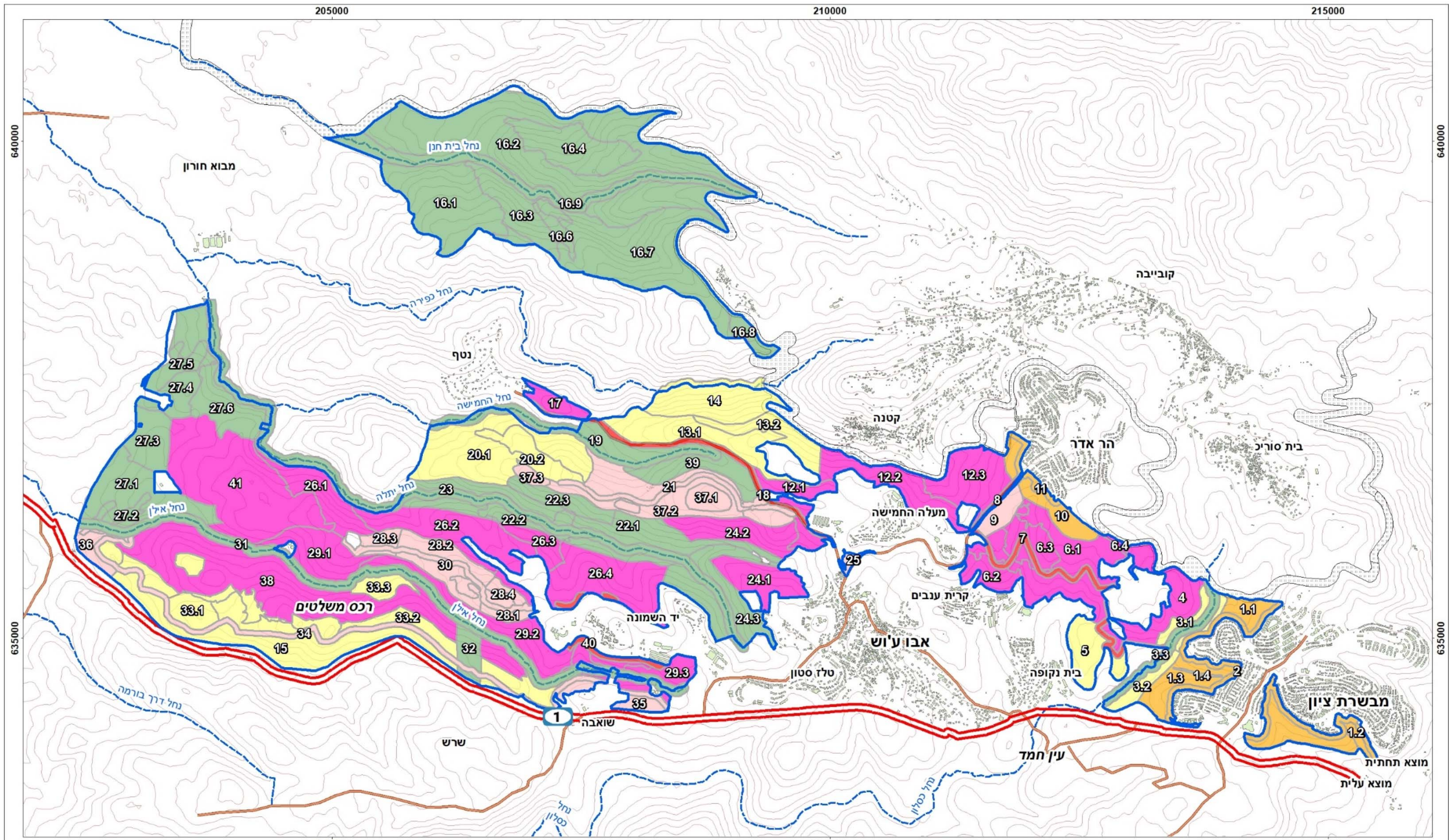

תרשים 3: התפלגות השטח לפי תצורות צומח רצויות

תרשים 4 : % שינוי בהתפלגות הצומח ביחס למצב קיים

מקרא	
ייעוד שטח ראשי	גבול תכנון
נופש וטיילות	גדר ההפרדה
יער קהילתי	מבנים
יער רב תכליתי	כביש ראשי
מורשת ותצורות נוף ייחודיות	כביש אזורי
ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	נחלים
קו חיץ	קווי גובה

תוכנית אב ליערות צפון הרי ירושלים

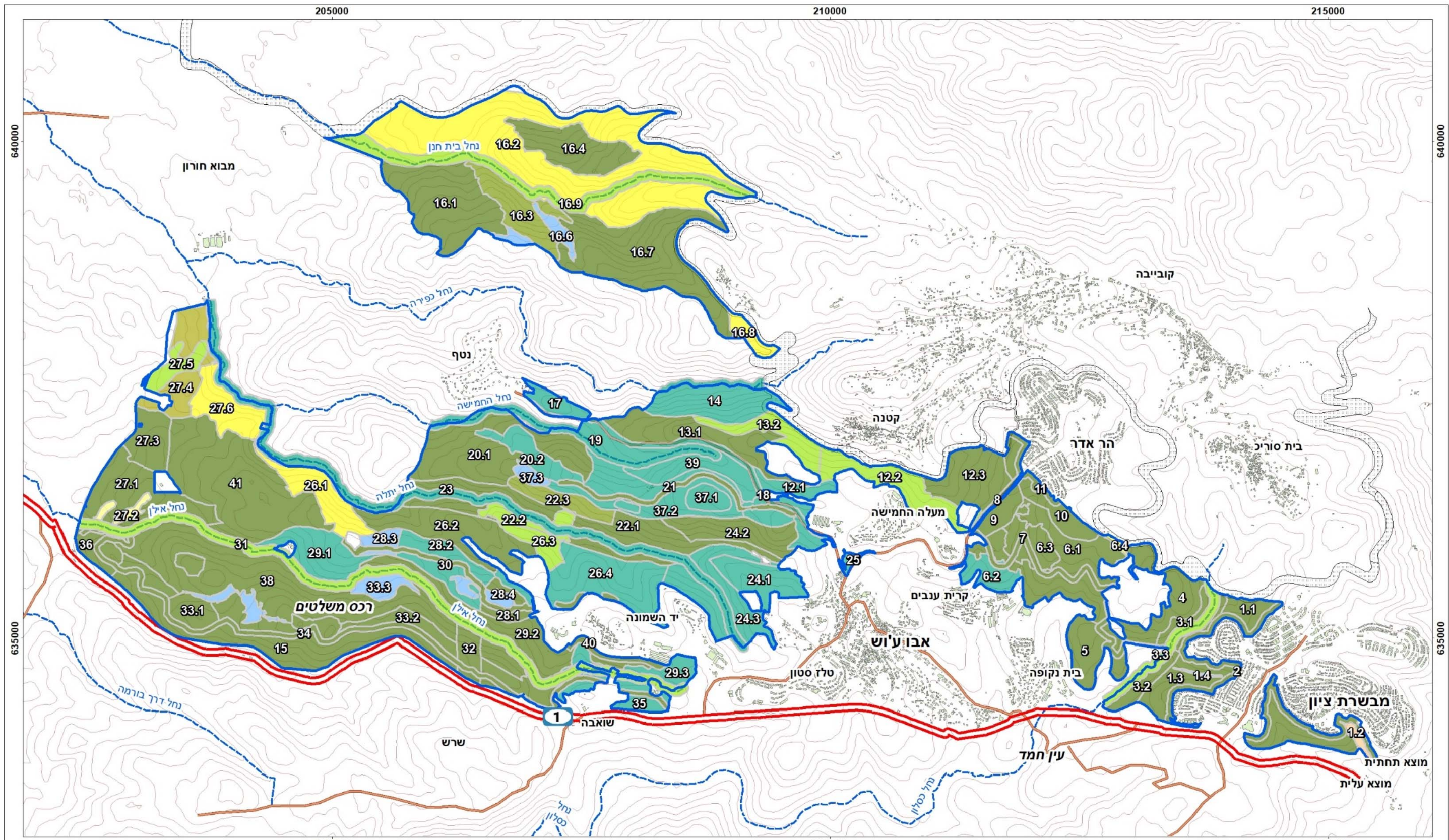
קרן קיימת לישראל

1:35,000

מפה מספר 3
 יחידות הממשק על רקע
 ייעודי שטח יערניים-ייעוד ראשי

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"ר אדיב גל, רתם אליסון
 הנחיית התהליך: יהל פורת, קק"ל
 ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז, קק"ל
 מקורות נתונים: מאגר מידע קק"ל

מקרא	
יער שיטים פולשני	תצורת צומח ראשית קיימת
צומח עצי מחטני נמוך	יער מחטני
שיחיה	בוסתנים ומטעים
בתה	חורש טבעי
עשבוני	יער מעורב
גבול תכנון	גדר ההפרדה
מבנים	מבנים
כביש ראשי	כביש ראשי
כביש אזורי	כביש אזורי
נחלים	נחלים
קווי גובה	קווי גובה

תוכנית אב ליערות צפון הרי ירושלים

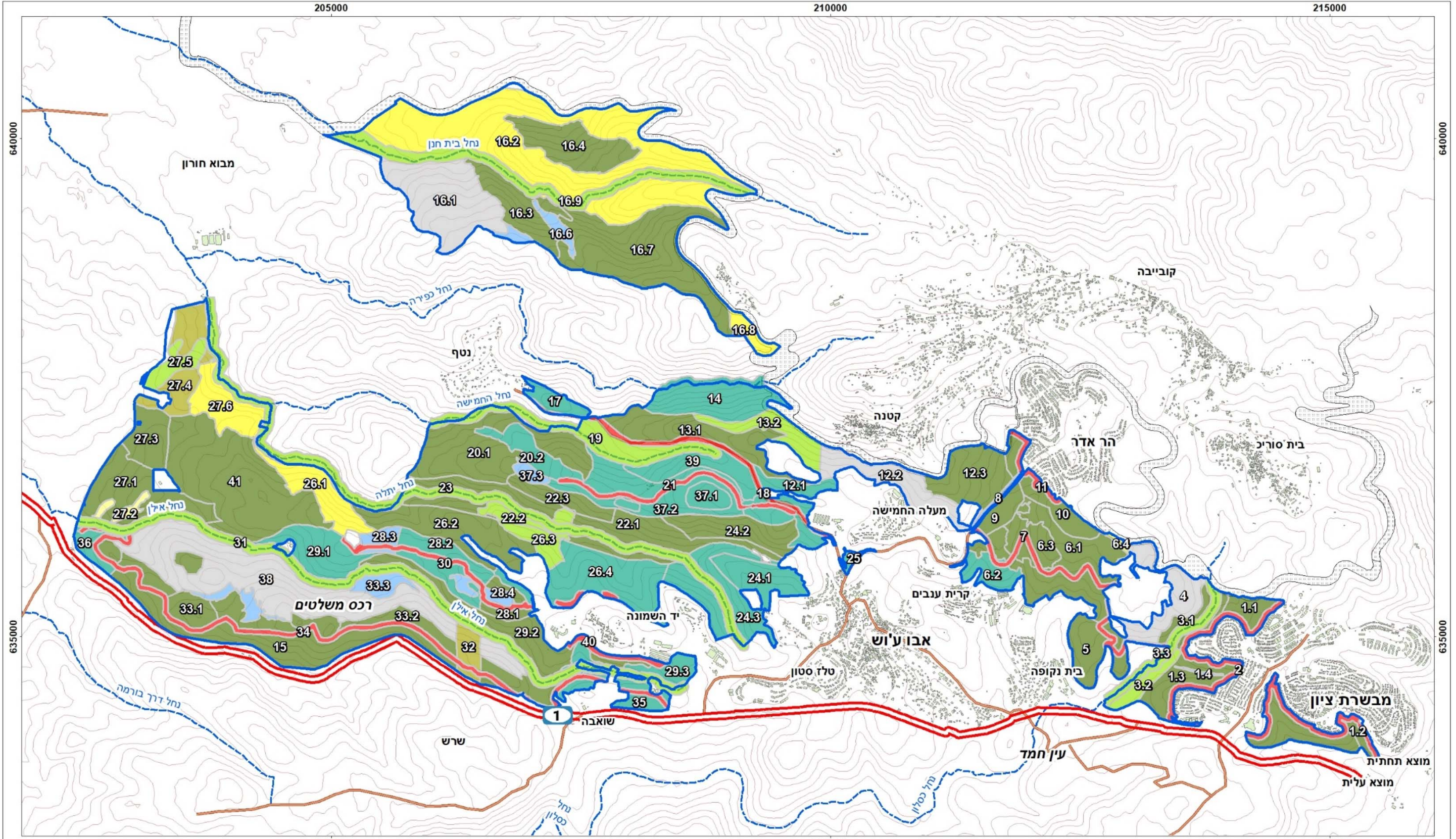
קרן קיימת לישראל

1:35,000

מפה מספר 4 יחידות הממשק על רקע תצורות צומח קיימות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"ר אדיב גל, רתם אלינסון
הנחיית התהליך: יהל פורת, קק"ל
ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור הר, מרחב מרכז, קק"ל
מקורות נתונים: מאגר מידע קק"ל

מקרא		גבול תכנון
חורש טבעי	צורת צומח רצויה	גדר ההפרדה
משרעת תצורות צומח	קו חייץ	מבנים
שיחיה	יער מחטני	כביש ראשי
בתי	יער מעורב	כביש אזורי
עשבוני	בוסתנים ומטעים	נחלים
		קווי גובה

תוכנית אב ליערות צפון הרי ירושלים

קרן קיימת לישראל

מפה מספר 5
יחידות הממשק על רקע
תצורות צומח רצויות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"ר אדיב גל, רתם אליסון
 הנחיית התהליך: יהל פורת, קק"ל
 ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור הדר, מרחב מרכז, קק"ל
 מקורות נתונים: מאגר מידע קק"ל

טבלה 3.2: יחידות הממשק

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית קימת	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	
1.1	יער קהילתי מבשרת ציון	מדרונות תלולים הסובבים את מבשרת ציון. מכיל שרידי בוסתנים.	יצירת קישוריות בין השטח הבנוי לפתוח פיתוח מערך שבילים ואתרים וטיפוח נוף מחטני לאורך כביש 1	שימור וטיפוח בוסתנים, יער מחטני עם כיסוי גבוה רצוי בחלקו התחתון של המדרון, לאורך כביש 1	יער קהילתי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	יער מחטני	גבוהה	שיחייה	יער מחטני	גבוהה	פיתוח שבילי הליכה דילול יער מחטני בחלק העליון לצורך שמירת מבטים לנוף והדגשת טופוגרפיה.	96	
1.2					יער קהילתי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	יער שיטים פולשני	פתוחה	גבוהה	בתה	יער מחטני	גבוהה	פיתוח שבילי הליכה דילול יער מחטני בחלק העליון לצורך שמירת מבטים לנוף והדגשת טופוגרפיה.	33
1.3					יער קהילתי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	יער מחטני	פתוחה	גבוהה	חורש טבעי	יער מחטני	גבוהה	פיתוח שבילי הליכה דילול יער מחטני בחלק העליון לצורך שמירת מבטים לנוף והדגשת טופוגרפיה.	398
1.4					יער קהילתי	מורשת ותצורות נוף	בוסתנים ומטעים	עשבוניים	בוסתנים ומטעים	טיפוח בוסתנים קיימים	10			
2	שביל סובב מבשרת	דרך משולבת להולכי רגל ואופניים בקו המגע בין היישוב ליער חלק מהשטח לא באחריות קק"ל	דרך משולבת עבירה כל השנה לכל המשפחה, כולל נקודות שהייה וקישוריות לשכונות מחייב השלמות תכנון ופיתוח ותיאומים	תצורת קו חייץ עם מוקדי צל	יער קהילתי	קו חייץ	יער מחטני	פתוחה	חורש טבעי	קו חייץ	פיתוח טיילת היקפית ממשק קו חייץ ויצירת מוקדי צל.	307		

שטח בדונם	פעולות ממשק	רמת כיסוי רצויה	תצורת צומח רצויה	תצורת צומח משנית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית קימת	ייעוד שטח משני	ייעוד שטח ראשי	עקרונות עיצוב צומח	עקרונות תכנון כלליים	תיאור יחידה	שם יחידה	#
87	תחזוקת דרכים ושבילים קיימים. דילול מסיבי של יער מחטני לצורך הדגשת הטופוגרפיה. הורדת מחטניים 50 מטר מקו הערוץ	נמוכה	יער מחטני	שיחייה	בינונית	יער מחטני	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות					3.1
89	תחזוקת דרכים ושבילים קיימים. דילול מסיבי של יער מחטני לצורך הדגשת הטופוגרפיה. הורדת מחטניים 50 מטר מקו הערוץ	בינונית	חורש טבעי	יער מעורב	פתוחה	יער מחטני	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	בוסתנים, רצועת אפיק ללא צומח מחטני. יער מעורב.	מתן אפשרות חיבור לתנועת טיילות ממבשרת מערבה וחזרה	ערוץ מצוקי בחלקו של נחל כסלון, ראש האגן. שרידי בוסתנים חקלאות מסורתית. כרמים מודרניים אלמנט נופי חשוב בדרך לירושלים ובתווך בין מבשרת לישובי ההר. שרידי מעיין ומערכת שלחין.	אגן נחל כסלון	3.2
178	תחזוקת דרכים ושבילים קיימים. דילול מסיבי של יער מחטני לצורך הדגשת הטופוגרפיה. הורדת מחטניים 50 מטר מקו הערוץ	פתוחה	חורש טבעי	עשבוניים	פתוחה	חורש טבעי	מורשת ותצורות נוף ייחודיים	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים					3.3
312	תחזוקת מערכת שבילים קיימת. דילול יער מחטני ע"פ צורך ונגישות יערנית.	גבוהה	משרעת תצורות צומח	שיחייה	גבוהה	יער מחטני	ללא ייעוד משני	יער רב תכליתי	משרעת תצורות צומח	יער רב תכליתי עם מערכת שבילים קיימת ללא פיתוח נוסף	שטח יער בשולי אגן נחל כסלון. מכיל מערכת שבילים מסומנים	יער הסתדרות המורים מזרח	4

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
5	כיפת בית נקופה	שלוחה בולטת מרכס הר אדר נצפית היטב מכביש מס' 1, מכוסה אורנים אחרי שריפה	הדגשת קווי הטופוגרפיה אפשרות תצפית מראש הגבעה ללא פיתוח נוסף למעט שביל	הדגשת הכיפה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא ייעוד משני	יער מחטני	גבוהה	שיחייה	פתוחה	פתוחה	יער מחטני	פיתוח שביל ונקודת תצפית בראש כיפה דילול היער בשיא הגובה להדגשת טופוגרפיה ולפתיחת מבטים לנוף	234	
6.1	יער הסתדרות המורים	מורדות הר אדר לכיוון נחל כסלון שטח תלול עם כיסוי מחטני בעיקר מערכת שבילי הולכי רגל משמעותית.	שמירת השטח הפתוח ותצורות הצומח הקיימות, הדגשת המורפולוגיה בעיקר של האפיקים כולל שימור קרקע ללא פיתוח נוסף.	יער כתמי מגוון כתלות בתהליכים הטבעיים ויכולת ביצוע.	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מחטני	בינונית- גבוהה	שיחייה	משרעת	יער מחטני	תחזוקת מערכת שבילים קיימת דילול יער מחטני ע"פ צורך ונגישות יערנית.	612		
יער רב תכליתי					ללא ייעוד משני	יער מעורב	בינונית	שיחייה	מעורב	תחזוקת מערכת שבילים קיימת דילול מחטניים ועידוד התחדשות רחבי עלים	141				
יער רב תכליתי					ללא ייעוד משני	יער מחטני	פתוחה	בתה	פתוחה	תחזוקת מערכת שבילים קיימת שמירת רמת כיסוי קיימת של צומח מחטני באמצעות דילול ע"פ צורך טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	173				
יער רב תכליתי					ללא ייעוד משני	בתה	פתוחה	ללא	פזורה	תחזוקת מערכת שבילים קיימת שמירת תצורת צומח נמוכה, רעיית צאן בעוצמה בינונית, דילול זריעי מחטניים ע"פ צורך	23				

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
7	ציר הישובים	דרך קהל ראשית החוצה את אגן נחל כסלון ממזרח למערב ומחברת מבשרת וישובי ההר. עבירות X44.	דרך אופניים ורגל עם נקודות צל לעצירה, חיבורים למבשרת וישובי ההר.	קו חייץ, נקודות צל לאורך הדרך.	קו חייץ	נופש וטיילות	יער מחטני	גבוהה	שיחיה	קו חייץ			תחזוקה ושיפור קו חייץ קיים ותחזוקת דרך ברמת עבירות טובה לכבאיות. שמירה על מוקדי צל ומנוחה לאורך הדרך. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	167	
8	כביש גישה הר אדר (425)	מערכת שבילים ממזרח למערב	קו חייץ ושולי דרך	קו חייץ	קו חייץ	ללא ייעוד משני	יער מחטני	גבוהה	חורש טבעי	קו חייץ			פיתוח של שבילי הליכה בלבד ללא פיתוח חניונים ודרכים. טיפוח בוסתנים ומטעים, וחשיפת טראסות ושרידי מבנים עתיקים. מניעת צומח נמוך בתת היער. שטח ללא רעייה.	22	
9	מכלול נופש הר אדר קריית ענבים	יער מחטני פגוע קשה, עם התחדשות משמעותית של רחבי עלים. מכיל מספר חניונים, אתרי מורשת מלחמת השחרור מרכזיים וחשובים כולל משלט הר אדר, אנדרטת הצבי. מערכת שבילי הליכה מפותחת בדגש על שביל תש"ח.	מערכת שבילים על בסיס אתרי המורשת וקישוריות מהר אדר לקריית ענבים ומכביש הר אדר שני חניונים קיימים. יש מקום לפיתוח נוסף של אתרי המורשת וקליטת הקהל.	יער מחטני גבוה ומצל עם טיפוח רחבי העלים, פתיחת מבטים לנוף בדגש אנדרטת הצבי.	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף	יער מחטני	גבוהה	שיחיה	יער מחטני	גבוהה		פיתוח אתרי מורשת ושבילי הגישה אליהם, ע"פ תכנית מפורטת. עידוד התחדשות רחבי עלים, דילול מחטניים בוגרים וחולים. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת. פתיחת מבטים לנוף באזור אנדרטת הצבי.	108	

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
10	יער קהילתי הר אדר	יער מחטני ותיק בכיסוי גבוה, שרידי בוסתן באפיק צמוד לישוב הר אדר, שלושה חניונים קטנים ופינת פיסול קהילתית. קו חייץ קיים. קיים שביל אספלט להליכה ביער.	יער עם זיקה לפעילויות פנאי ונופש בישוב הר אדר, קישוריות בין השטח הבנוי ליער. פיתוח פיזי אקסטנסיבי ללא פיתוח חניונים נוספים. אפשרות לפיתוח נוסף באתרים קיימים ומערכת שבילים	יער מחטני בכיסוי גבוה במירב השטח, קו חייץ עפ"י הנחיות בוסתן בוואדי כחקלאות מסורתית על טרסות.	יער קהילתי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	יער מחטני	גבוהה	שיחייה	יער מחטני	גבוהה	רמת כיסוי רצויה	תצורת צומח רצויה	פיתוח אתרים ושבילים קיימים ע"פ צורך, ללא פיתוח חניונים נוספים. שימור וחיידוש הבוסתן בוואדי. יצירת מבנה קו חייץ באזור הקרוב לגדר ולאורך כביש הגישה.	191
11	קו חייץ הר אדר	אזור חייץ בשולי השטח הבנוי של הר אדר. משמש כחלק מיער קהילתי של הר אדר	אזור חייץ, חיבורים לדרכי יער וטיילות	לפי הנחיות אזור חייץ	יער קהילתי	קו חייץ	יער מחטני	גבוהה	שיחייה	קו חייץ			פיתוח טיילת לאורך גדר היישוב עם חיבור לשבילים קיימים. יצירת קו חייץ ע"פ הנחיות.	60	
12.1	אגן נחל כפירה עליון	צמוד לגדר ההפרדה, פעילות קהל קטנה מאוד. שטח לשימור מטעי זיתים וטרסות בחלק מהשטח.	פתיחת מבטים לנוף, פיתוח שביל הישובים, שטחי טרסות לטיפוח	משרעת תצורות צומח	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מעורב	בינונית	-	יער מעורב	בינונית	רמת כיסוי רצויה	תצורת צומח רצויה	פיתוח שביל הישובים להליכה ורכיבה, ללא פיתוח חניונים או דרכי קהל. שמירה על תצורת יער מעורב, עידוד התחדשות של רחבי עלים. טיפוח בוסתנים ושיקום טרסות.	137
12.2					יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	חורש טבעי	פתוחה	-	משרעת תצורת צומח	פיתוח שביל הישובים להליכה ורכיבה, ללא פיתוח חניונים או דרכי קהל. טיפוח בוסתנים ושיקום טרסות.	330			

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית קימת	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם
12.3					יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מחטני	גבוהה	בתה		בינונית-גבוהה	פיתוח שביל הישובים להליכה ורכיבה, ללא פיתוח חניונים או דרכי קהל טיפוח בוסתנים ושיקום טראסות.	361
13.1	הר רפיד	שלוחה רמה המשתפלת מערבה עד נטף. חוצצת בין נחל כפירה ונחל החמישה. מכוסה ביער מחטני ברובה. כוללת עומדי אורן יוני מיוחדים. אין בה תשתיות קליטת קהל וכל תשתית אחרת.	הדגשת קווי הנוף העיקריים בעזרת עיצוב הצומח, ללא פיתוח משמעותי. פיתוח שביל הישובים כמתוכנן בתוכנית הנופש	פתיחת מבטים לנוף, הדגשת הכיפות והשלוחות, כיסוי המחטני בצד הצפוני עידוד חורש א"י. טיפוח עומדי האורן היווני בקצה המערבי של השלוחה.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא ייעוד משני	יער מחטני	בינונית	שיחייה		בינוני	פיתוח שביל הישובים להליכה ורכיבה, ללא פיתוח נוסף. פתיחת מבטים לנוף לכיוון צפון, דילול הצומח באזור הכיפות להדגשת קווי טופוגרפיה, שמירה על מוקדי צל לאורך השביל. טיפוח עומדי האורן היווני	425
13.2					מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא ייעוד משני	חורש טבעי	פתוחה	-	פתוחה		חורש טבעי	פתוחה
14	מורדות הר רפיד	מדרון תלול עם שרידי כרמים, יער מחטני שעבר שריפה והתחדשות משמעותית של רחבי עלים. חלק מהקניון הדרמטי של נחל כפירה.	ללא פיתוח נוסף לקהל למעט מערכת שבילים נקודתית. שטח רגיש יש למנוע מעבר כל תשתית במקום. הדגשת קווי הנוף הטבעיים.	משרעת תצורות צומח	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	יער מעורב	בינונית	-		בינונית-גבוהה	ללא פיתוח נוסף, למעט שביל גישה יערני. עידוד תצורת החורש ורחבי העלים. שיקום שרידי חקלאות מסורתית.	452

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד ראשי	ייעוד שטח משני	רמת כיסוי ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
15	שלוחת משלטים דרום	מפנה הדרומי של שלוחת משלטים. מדרון תלול בין דרך דיפנבייקר לכביש 1, כתמים גדולים של שיטה מכחילה.	שימור המופע המחטני בכניסה לשער הגיא.	יער מחטני בכיסוי גבוה ושימור עומד ברושי סנטה קטרינה. צורך בטיפול בשיטה מכחילה.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא ייעוד משני	יער מחטני	בינונית	שיחייה	יער מחטני	גבוהה	טיפול בשיטה כחלחלה ע"ב תכנית מפורטת. תחזוקת יער מחטני ע"פ צורך.	585			
16.1	הר עוזרר	חלקו הצפוני של הר עוזרר ואגן נחל בית חנן - הליבה השמורה של הרי יהודה. שטח לשימור מירבי מכל הבחינות, פעילות קהל מצומצמת ככל הניתן לשם עידוד פעילות המערכות הטבעיות. השטח הגדול בהרי ירושלים עם תצורות צומח נמוכות, מחשופים ייחודיים של תצורות הסלע הקשות	שמירת השטח ללא פיתוח נוסף של תשתיות וקליטת קהל. שטח פתוח בדגש גאולוגיה וקווי הנוף החשופים. סגור לרכב מוטורי	מירב השטח כיסוי תצורות צומח נמוכות, הקטנת כיסוי האורנים ומניעת כניסת אורנים לשטחים חדשים. מטעי זיתים קיימים לטיפול ושימור. רחבי עלים נטועים באפיקים. הדגשת כיפות ושלוחות עיקריות.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	יער מחטני	פתוחה	חורש טבעי	משרעת צומח	משרעת	שימור מערכת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף של דרכים וחניונים. מניעת כיסוי אורנים באמצעות רעייה ודילול זריעים תקופתי.	686			
16.2					ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	בתה	-	בתה	בתה	שימור מערכת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף של דרכים וחניונים. שימור תצורת הבתה באמצעות רעייה וכריתת זריעי מחטניים תקופתי. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	1888				

שטח בדונם	פעולות ממשק	רמת כיסוי רצויה	תצורת צומח רצויה	תצורת צומח משנית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית קימת	ייעוד שטח משני	ייעוד שטח ראשי	עקרונות עיצוב צומח	עקרונות תכנון כלליים	תיאור יחידה	שם יחידה	#
308	שימור מערכת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף של דרכים וחניונים. מניעת כיסוי אורנים באמצעות רעייה ודילול זריעים. תקופתי טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	פזורה	יער מחטני	-	פזורה	צומח עצי מחטני נמוך	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבעי ובתי גידול ייחודיים	מירב השטח כיסוי תצורות צומח נמוכות, הקטנת כיסוי האורנים ומניעת כניסת אורנים לשטחים חדשים. מטעי זיתים קיימים לטיפוח ושימור. רחבי עלים נטועים באפיקים. הדגשת כיפות ושלוחות עיקריות.	שמירת השטח ללא פיתוח נוסף של תשתיות וקליטת קהל. שטח פתוח בדגש גאולוגיה וקווי הנוף החשופים. סגור לרכב מוטורי	חלקו הצפוני של הר עוזרר ואגן נחל בית חנן - הליבה השמורה של הרי יהודה. שטח לשימור מירבי מכל הבחינות, פעילות קהל מצומצמת ככל הניתן לשם עידוד פעילות המערכות הטבעיות. השטח הגדול בהרי ירושלים עם תצורות צומח נמוכות, מחשופים ייחודיים של תצורות הסלע הקשות	הר עוזרר	16.3
409	שימור מערכת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף של דרכים וחניונים. מניעת כיסוי אורנים באמצעות רעייה ודילול זריעים. תקופתי.	פזורה	יער מחטני	בתה	פתוחה	יער מחטני	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבעי ובתי גידול ייחודיים					16.4

שטח בדונם	פעולות ממשק	רמת כיסוי רצויה	תצורת צומח רצויה	תצורת צומח משנית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית קימת	ייעוד שטח משני	ייעוד שטח ראשי	עקרונות עיצוב צומח	עקרונות תכנון כלליים	תיאור יחידה	שם יחידה	#
96	שימור מערכת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף של דרכים וחניונים. שימור ותחזוקת בוסתנים.		בוסתנים ומטעים	-	פתוחה	בוסתנים ומטעים	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבעי גידול ייחודיים					16.6
970	שימור מערכת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף של דרכים וחניונים. שמירת רמת הכיסוי של היער המחטני ומניעת התחדשות אורנים במידת האפשר. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	בינונית	יער מחטני	שיחייה	גבוהה	יער מחטני	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבעי גידול ייחודיים	מירב השטח כיסוי תצורות צומח נמוכות, הקטנת כיסוי האורנים ומניעת כניסת אורנים לשטחים חדשים. מטעי זיתים קיימים לטיפוח ושימור. רחבי עלים נטועים באפיקים. הדגשת כיפות ושלוחות עיקריות.	שמירת השטח ללא פיתוח נוסף של תשתיות וקליטת קהל. שטח פתוח בדגש גאולוגיה וקווי הנוף החשופים. סגור לרכב מוטורי	חלקו הצפוני של הר עוזרר ואגן נחל בית חנן - הליבה השמורה של הרי יהודה. שטח לשימור מירבי מכל הבחינות, פעילות קהל מצומצמת ככל הניתן לשם עידוד פעילות המערכות הטבעיות. השטח הגדול בהרי ירושלים עם תצורות צומח נמוכות, מחשופים ייחודיים של תצורות הסלע הקשות	הר עוזרר	16.7

שטח בדונם	פעולות ממשק	רמת כיסוי רצויה	תצורת צומח רצויה	תצורת צומח משנית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית קימת	ייעוד שטח משני	ייעוד שטח ראשי	עקרונות עיצוב צומח	עקרונות תכנון כלליים	תיאור יחידה	שם יחידה	#
87	שימור מערכת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף של דרכים וחניונים. שימור תצורת הבתה באמצעות רעייה ודילול זריעי מחטניים תקופתי.		בתה	-	פתוחה	בתה	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבעי גידול ייחודיים				הר עוזרר	16.8
465	ללא פיתוח לצרכי קהל למעט תחזוקת שביל הליכה קיים. דילול צומח מעוצה ליד תצורות סלע ייחודיות. מניעת התפשטות זריעי אורנים בערוץ הנחל.	בינונית	חורש טבעי	עשבוניים	בינונית	חורש טבעי	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבעי גידול ייחודיים	מירב השטח כיסוי תצורות צומח נמוכות, הקטנת כיסוי האורנים ומניעת כניסת אורנים לשטחים חדשים. מטעי זיתים קיימים לטיפוח ושימור. רחבי עלים נטועים באפיקים. הדגשת כיפות ושלוחות עיקריות.	שמירת השטח ללא פיתוח נוסף של תשתיות וקליטת קהל. שטח פתוח בדגש גאולוגיה וקווי הנוף החשופים. סגור לרכב מוטורי	חלקו הצפוני של הר עוזרר ואגן נחל בית חנן - הליבה השמורה של הרי יהודה. שטח לשימור מירבי מכל הבחינות, פעילות קהל מצומצמת ככל הניתן לשם עידוד פעילות המערכות הטבעיות. השטח הגדול בהרי ירושלים עם תצורות צומח נמוכות, מחשופים ייחודיים של תצורות הסלע הקשות		16.9

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	צומח ראשית קימת	צומח ראשית תצורה	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם
17	יער רב תכליתי מזרח נטף	כיפה סמויה על שלוחת הר רפיד ממזרח לישוב נטף. כיסוי יער מחטני בצפיפות בינונית-גבוהה. חלקו עבר שריפה קשה. ללא ערכי טבע, מורשת או נופש.	יער רב תכליתי. פיתוח שביל הליכה מוצע במקביל לכביש בין חניון יהדות פולין לנטף.	יער מחטני בכיסוי גבוה במירב בשטח	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	יער מעורב	בינונית	בינונית	פיתוח שביל הולכי רגל במקביל לכביש שמירה על מראה כיפה חשופה ועידוד התחדשות רחבי עלים.	106
18	כביש נטף	כביש לנטף אזור חייץ מהווה דרך גישה לכל השטח	אזור חייץ, חיבורים לדרכי יער וטיילות מבטים לנוף	אזור חייץ מבטים לנוף	קו חייץ	נופש וטיילות	יער מעורב	בינונית	-	קו חייץ			תחזוקת ושיפור קו חייץ קיים. הקטנת רמת הכיסוי של צומח מחטני לצורך פתיחת מבטים לנוף הנחל, ולהדגשת הטופוגרפיה. שמירה על מספר עצי תפארת לאורך הדרך.	145
19	ערוץ נחל החמישה	שלוחה של אפיק היתלה	שטח לשימור מרבי של הצומח המורפולוגיה, תצורות הסלע וערכי טבע נוספים.	צומח נמוך חשוף	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	חורש טבעי	פתוחה		ללא פיתוח נוסף. הקטנת רמת הכיסוי של המחטניים ועידוד התחדשות של רחבי עלים. דילול צומח מעוצה ליד תצורות סלע ייחודיות.	421
20.1	מורדות הר הרוח	שלוחה רמה המשתפלת בתלילות לנחל החמישה מצפון ונחל יתלה מדרום. שרידי חקלאות מסורתית. מערכת טרסות מהיפות הקיימות. השטח מכוסה בשילוב של יערות אורנים זריעים וצומח נמוך	שבילי הולכי רגל ללא פיתוח נוסף. שמירת נוף המורשת פתוח והדגשת קווי נוף הטבעיים. טיפוח מערכת הטרסות העיקרית.	הורדת אורנים בשטחי החקלאות המסורתית וקווי הנוף העיקריים. נטיעת בוסתנים באזורי טרסות מוגדרים. עידוד צומח נמוך ככל הניתן.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	מורשת ותצורות נוף ייחודיים	יער מחטני	בינונית	שיחייה	יער מחטני	בינונית	בינונית	פיתוח שביל הולכי רגלי. חשיפת נוף טראסות. נטיעת צומח בוסתנים בטרסות מוגדרות. שמירה על תצורת צומח נמוכה בדגש על רעייה.	693

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית קימת	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם
20.2	מורדות הר הרוח	שלוחה רמה המשתפלת בתלילות לנחל החמישה מצפון ונחל יתלה מדרום. שרידי חקלאות מסורתית מערכת טרסות מהיפות הקיימות. השטח מכוסה בשילוב של יערות אורנים זריעים וצומח נמוך	שבילי הולכי רגל ללא פיתוח נוסף. שמירת נוף המורשת פתוח והדגשת קווי נוף הטבעיים. טיפוח מערכת הטרסות העיקרית.	הורדת אורנים בשטחי החקלאות המסורתית וקווי הנוף העיקריים. נטיעת בוסתנים באזורי טרסות מוגדרים. עידוד צומח נמוך ככל הניתן.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	מעורב יער	בינונית	ללא פיתוח נוסף. שמירת רמת הכיסוי הקיימת, עם דילול מסיבי של אורנים ליד תצורות סלע ייחודיות.	190
21	דרך הר הרוח	דרך הקהל הראשית של הר הרוח. משמשת גם כקו חייץ.	שמירה על דרך קהל לכל רכב. תחזוקת החניונים הקיימים לאורך הדרך.	פתיחת מבטים לנוף, הדגשת הכיפות והשלוחות, ושמירה על מספר מוקדי צל לאורך הדרך.	נופש וטיילות	קו חייץ	יער מחטני	בינונית	שיחיה	קו חייץ		מבנה קו חייץ. תחזוקת דרך קיימת. דילול מחטניים לצורך פתיחת מבטים לנוף והדגשת טופוגרפיה טבעית. שמירה על מוקדי צל.	134
22.1	אגן נחל יתלה	שטח תלול מאוד, מסלע חשוף, ריכוז ערכי טבע ייחודיים	שמירה על ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים. דגש על שימור הצומח והנוף.	עידוד תצורות צומח נמוכות במירב השטח. במפנה צפוני השענות על התפתחות טבעית של רחבי עלים.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	יער מחטני	בינונית	שיחיה	מחטני יער	בינונית	ללא פיתוח שבילים ודרכים. שמירה על רמת כיסוי קיימת, תוך עידוד השיחיה ותצורות נמוכות. יש למנוע גלישת מצוקים. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	649
22.2												ללא פיתוח שבילים ודרכים. שמירה על צמחיית החורש, ושמירה על רמת הכיסוי הקיימת באמצעות רעייה. יש למנוע גלישת מצוקים.	98

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם
22.3	אגן נחל יתלה	שטח תלול מאוד, מסלע חשוף, ריכוז ערכי טבע ייחודיים	שמירה על ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים. דגש על שימור הצומח והנוף.	עידוד תצורות צומח נמוכות במירב השטח, במפנה צפוני השענות על התפתחות טבעית של רחבי עלים.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ונף	צומח עצי מחטני נמוך	פזורה	-	פזורה	פזורה	ללא פיתוח שבילים ודרכים, מניעת ציפוף של הצומח המחטני, באמצעות דילול תקופתי של זרעים ולחץ רעייה. יש למנוע גלישת מצוקים.	162
23	ערוץ נחל יתלה	ערוץ קניוני ועמוק משופע בערכי טבע וצומח נמוך. מבודד יחסית, ללא תנועת מטיילים רכובה, למעט שבילי הליכה חשופים (שבילי עלייה לרגל) וחניון לילה.	פיתוח של שביל עולי הרגל המרכזי ל-ם. תחזוקת שבילי וחניון לילה קיימים.	שימור תצורות הצומח הקיימות בדגש על עידוד רחבי עלים ותצורות נמוכות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ונף	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	חורש טבעי	בינונית	פיתוח של שביל עולי הרגל בלבד, ללא פיתוח נוסף. שמירה על תצורת יער מעורב ועידוד התחדשות של רחבי עלים. דילול צמחייה ליד תצורות סלע ייחודיות.	792
24.1	מעלה נחל יתלה	המורדות המערביים של כביש 425, יורדים אל נחל יתלה. טופוגרפיה דרמטית, אזור קשה לתחזוקה, עם קרבה ליישובים ותשתיות לרבות השפעות נלוות (רעש, זיהום אור, דרדרת).	יער רב תכליתי, ללא פיתוח של תשתיות לקליטת קהל	משרעת תצורות צומח	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	יער מעורב	בינונית	ללא פיתוח דרכים ושבילים. שמירה על תצורת יער מעורב עם עידוד התחדשות של רחבי עלים	319
יער רב תכליתי					ללא ייעוד משני	יער מחטני	בינונית	שיחייה	יער מחטני	בינונית	ללא פיתוח דרכים ושבילים. שמירה על רמת כיסוי קיימת, דילול וסניטציה ע"פ צורך. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	304	

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד ראשי	ייעוד שטח משני	רמת כיסוי ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
24.3	מעלה נחל יתלה	המורדות המערביים של כביש 425, יורדים אל נחל יתלה. טופוגרפיה דרמטית, אזור קשה לתחזוקה, עם קרבה ליישובים ותשתיות לרבות השפעות נלוות (רעש, זיהום אוויר, דרדרת).	יער רב תכליתי, ללא פיתוח של תשתיות לקליטת קהל	משרעת תצורות צומח	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	בינונית	בינונית	יער מעורב	יער מעורב	חורש טבעי	בינונית	יער מעורב	יער מעורב	ללא פיתוח דרכים ושבילים. שמירה על תצורת יער מעורב עם עידוד התחדשות של רחבי עלים	419
25	חניון וייץ	חניון קטן על כביש 425.	תחזוקת החניון הקיים, ללא פיתוח נוסף לצרכי קהל.	צומח מחטני גבוה ומצל	נופש וטיילות	ללא ייעוד משני	בינונית	-	יער מעורב	יער מעורב	-	גבוהה	יער מעורב	תחזוקת החניון הקיים. גיזום בטיחותי, שמירה על תת יער ללא צומח משמעותי. שטח ללא רעייה.	28	
26.1	מורדות דרומיים נחל יתלה	המורדות הדרומיים של נחל יתלה, רצועה רחבה של יער ללא ערכי טבע, אתרי מורשת או אתרי קהל משמעותיים.	יער רב תכליתי, ללא פיתוח של תשתיות לקליטת קהל	משרעת תצורות צומח	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	בינונית	-	בתה	בתה	ללא ייעוד משני	בינונית	בתה	ללא פיתוח דרכים ושבילים. שמירה על תצורה של בתה, באמצעות דילול זריעי אורנים ורעייה ע"פ צורך.	280	
יער רב תכליתי					ללא ייעוד משני	בינונית	שיחייה	מחטני	מחטני	גבוהה	ללא פיתוח דרכים ושבילים. דילול וסניטציה ע"פ צורך.	502				
יער רב תכליתי					ללא ייעוד משני	פתוחה	-	חורש טבעי	חורש טבעי	פתוחה	פתוחה	ללא פיתוח דרכים ושבילים. שמירה על תצורה של חורש, באמצעות דילול זריעי אורנים.	120			
יער רב תכליתי					ללא ייעוד משני	בינונית	חורש טבעי	מחטני	מחטני	בינונית	יער מעורב	ללא פיתוח דרכים ושבילים. עידוד התחדשות של רחבי עלים, סניטציה.	586			

שטח בדונם	פעולות ממשק	רמת כיסוי רצויה	תצורת צומח רצויה	תצורת צומח משנית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית קימת	יעוד שטח משני	יעוד שטח ראשי	עקרונות עיצוב צומח	עקרונות תכנון כלליים	תיאור יחידה	שם יחידה	#
456	תחזוקת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף. מניעת ציפוף של הצומח המחטני ע"י דילול ורעייה אינטנסיבית. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	פזורה	יער מחטני	שיחייה	פזורה	יער מחטני	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	עידוד תצורות צומח נמוכות בחלק מהשטח בין היתר על ידי סילוק התחדשויות אורנים, שאר השטח תצורות צומח שונות על פי דינמיקה טבעית.	ללא פיתוח נוסף לקהל למעט מערכת שבילים נקודתית. שטח רגיש יש למנוע מעבר כל תשתית במקום הדגשת קווי הנוף הטבעיים.	תצורות גיאולוגיות ייחודיות המסמנות את המעבר מהשפלה להר, שטח תלול טרשי ודרמטי נצפה היטב מהשפלה וכביש מס' 1. ריכוז של תצורות סלע רכות ותצורות צומח נמוכות.	המצלעות	27.1
54	תחזוקת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף. שמירה על תצורת הצומח העשבונית באמצעות דילול תקופתי של זריעים ורעייה ע"פ צורך.		עשבוני	-	פתוחה	עשבוני	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים					27.2
219	תחזוקת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף. שמירת רמת הכיסוי של היער המחטני ע"י דילול ע"פ צורך.	בינונית	יער מחטני	שיחייה	בינונית	יער מחטני	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים					27.3
304	תחזוקת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף. שמירה על תצורת השיחיה באמצעות דילול תקופתי של זריעים ורעייה ע"פ הצורך.		שיחייה	-	פתוחה	שיחייה	מורשת ותצורות נוף	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים					27.4

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד ראשי	ייעוד שטח משני	צומח ראשית	צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	צומח משנית	צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
27.5	המצלעות	תצורות גיאולוגיות ייחודיות המסמנות את המעבר מהשפלה להר, שטח תלול טרשי ודרמטי נצפה היטב מהשפלה וכביש מס' 1. ריכוז של תצורות סלע רכות ותצורות צומח נמוכות.	ללא פיתוח נוסף לקהל למעט מערכת שבילים נקודתית. שטח רגיש יש למנוע מעבר כל תשתית במקום הדגשת קווי הנוף הטבעיים.	עידוד תצורות צומח נמוכות בחלק מהשטח בין היתר על ידי סילוק התחדשויות אורנים, שאר השטח תצורות צומח שונות על פי דינמיקה טבעית.	ערכי טבעי ובתי גידול ייחודיים	מורשת וצורות נוף	חורש טבעי	בינונית	-	-	חורש טבעי	בינונית	תחזוקת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף. מניעת התפשטות של אורנים לתוך החורש ע"י דילול זריעים.	128
27.6					ערכי טבעי ובתי גידול ייחודיים	מורשת וצורות נוף	בתה	בינונית	-	בתה	תחזוקת שבילים קיימים, ללא פיתוח נוסף. שמירה על תצורת הבתה באמצעות דילול זריעים ורעייה ע"פ צורך.	277		
28.1	שלוחת נווה אילן	שלוחה רמה הנצפית וצופה לכל כיוון כולל השפלה נגישה ומכילה מספר חניונים, אתרי מורשת, שבילים ובוסתנים. חורבת מצד כאתר ארכיאולוגי מרכזי.	מכלול פנאי ונופש משמעותי ואינטנסיבי. מכיל אתרי מורשת, חניונים, בוסתנים וגן פסלים. פוטנציאלי לפיתוח נוסף באתרים הקיימים שלא על גב הרכס. דגש על פיתוח חורבת מצד לקהל.	פיתוח קו הרכס והתצפיות, שימור בוסתנים ככל הניתן, שאר השטח מחטני.	נופש וטיילות	מורשת וצורות נוף	יער מחטני	גבוהה	שיחייה	גבוהה	יער מחטני	גבוהה	תחזוקת דרכים וחניונים קיימים ללא פיתוח נוסף. שימור עומד אלוני תולע קיים. שמירה על רמת כיסוי גבוהה דילול וסניטציה ע"פ צורך. שמירה על תת-יער ללא צמחייה.	85
28.2					נופש וטיילות	מורשת וצורות נוף	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	בינונית	תחזוקת דרכים וחניונים קיימים ללא פיתוח נוסף. שמירה על רמת כיסוי בינונית ועידוד התחדשות של רחבי עלים.	272		

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
28.3	שלוחת נווה אילן	שלוחה רמה הנצפית וצופה לכל כיוון כולל השפלה נגישה ומכילה מספר חניונים, אתרי מורשת, שבילים ובוסתנים. חורבת מצד כאתר ארכיאולוגי מרכזי.	מכלול פנאי ונופש משמעותי ואינטנסיבי. מכיל אתרי מורשת, חניונים, בוסתנים וגן פסלים. פוטנציאלי לפיתוח נוסף באתרים הקיימים שלא על גב הרכס. דגש על פיתוח חורבת מצד לקהל.	פיתוח קו הרכס והתצפיות, שימור בוסתנים ככל הניתן, שאר השטח מחטני.	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף	בוסתנים ומטעים	בינונית	-	בוסתני ומטעים				תחזוקת דרכים וחניונים קיימים ללא פיתוח נוסף, לרבות תחזוקת גן פסלים קיים. תחזוקת בוסתנים וטראסות. שטח ללא רעייה.	69
28.4					נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף	בוסתנים ומטעים	בינונית	-	בוסתני ומטעים			תחזוקת דרכים וחניונים קיימים ללא פיתוח נוסף. תחזוקת בוסתנים וטראסות. שטח ללא רעייה.	66	
29.1	אגן נחל אילן צפון	מורדות שלוחת אילן לנחל אילן, שטח עם כיסוי גדול מאוד של זריעי אורנים.	יער רב תכליתי, ללא פיתוח של תשתיות לקליטת קהל	משרעת תצורות צומח	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מעורב	פתוחה	שיחייה	פתוחה	יער מעורב	פתוחה	ללא פיתוח דרכים ושבילים. שמירה על רמת כיסוי קיימת, דילול וסניטציה ע"פ צורך.	313	
29.2					יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מחטני	בינונית	שיחייה	פתוחה	פתוחה	יער מחטני	פתוחה	ללא פיתוח דרכים ושבילים. שמירה על רמת כיסוי קיימת, דילול וסניטציה ע"פ צורך. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	392
29.3					יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	פתוחה	פתוחה	יער מעורב	פתוחה	ללא פיתוח דרכים ושבילים. שמירה על רמת כיסוי קיימת, דילול וסניטציה ע"פ צורך.	185

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	צומח ראשית קימת	צומח ראשית תצורה	רמת כיסוי ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
30	דרך רכס נווה אילן	דרך חלקה 2X4 וחלקה 4X4. חיבור הר לשפלה, אבני מיל אתר מורשת, אזור חייץ ראשי, מעבר משמעותי של המצלעות, אחת הדרכים העתיקות הראשיות מאזור אמאוס לירושלים	קו חייץ, שמירת רמת הפיתוח של הדרך במצב הנוכחי בדגש על חלק המערבי מחורבת מצד אבני המיל. כאתר מורשת. פיתוח חורבת מצד לקהל ע"ב תכנית מפורטת.	קו חייץ עם נקודות צל מבטים לנוף מנקודות נבחרות	נופש וטיילות	קו חייץ	יער מחטני	גבוהה	שיחייה	קו חייץ		תחזוקת דרך קהל קיימת למעבר כל רכב. תחזוקת קו חייץ תוך שמירה על מוקדי צל ונקודות תצפית לאורך הדרך. שיפור קו חייץ באזור חורבת מיצד. פיתוח חורבת מיצד לקהל, ע"ב תכנית מפורטת. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	120	
31	ערוץ נחל אילן	ערוץ נחל קניוני מיוער בצפיפות, שרידי חקלאות מסורתית ואתרי מורשת. דרך עבירה לרכב שטח. קו המים הרביעי לירושלים כולל שני מתקני שאיבה מרכזיים כולל חורבת עלקת.	נוף קניוני סגור ללא פיתוח נוסף. שביל הולכי רגל ואופניים קיים, פעולות נקודתיות לשימור קרקע ומניעת שטפונות.	כיסוי צומח גבוה עם נקודות צל. הרכב צומח רחבי עלים ועצי פרי. תצורת בוסתן במקומות המתאימים ללא כיסוי מחטני, ומינים פולשניים.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	חורש טבעי	בינונית	בתה	חורש טבעי	בינונית	תחזוקת שביל אופניים והליכה, ללא פיתוח נוסף. שמירה על רמת כיסוי קיימת ועידוד התחדשות של רחבי עלים.	711	
32	מסדרון אקולוגי דרום נחל אילן	החיבור הצפוני של המעבר האקולוגי על כביש 1. חיבור השטחים המוגנים בין נחל אילן ושלוחות שיירות ומשלטים.	פיתוח ותחזוקת דרך קהל בהתאם להנחיות אקולוג.	שימור תצורות צומח נמוכות ומניעת ציפוף של יער מחטני	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף	יער מחטני	בינונית	שיחייה	שיחייה		תחזוקת דרך קהל קיימת, ללא פיתוח נוסף. יש למנוע ציפוף של הצומח המחטני בכלל השטח וליד הדרך בפרט, כדי למנוע נקודת עצירה של רכבים ומטיילים. הקפדה על מניעת מפגעי פסולת. שמירה על תצורת צומח של שיחייה.	105	

שטח בדונם	פעולות ממשק	רמת כיסוי רצויה	תצורת צומח רצויה	תצורת צומח משנית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית קימת	ייעוד שטח משני	ייעוד שטח ראשי	עקרונות עיצוב צומח	עקרונות תכנון כלליים	תיאור יחידה	שם יחידה	#
281	חשיפת נוף המשלטים והסדרת דרכי גישה אליהם. שמירה על רמת כיסוי קיימת, דילול וסניטציה ע"פ צורך. טיפול בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	פתוחה	יער מחטני	שיחייה	פתוחה	יער מחטני	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	הדגשת הרכס ע"י יצירת מסרק לאורך קו הרכס והכיפות כל זאת טיפול למרחק של לפחות 50 מטר מכל צד של קו הרכס, ובכיפות עפ"י הכיפות ומיקומן. שאר השטח דילול מחטני רגיל. טיפוח בוסתנים ונוף פתוח באזור חורבת עלקת, נקודות צל קרוב לדרך דיפנבקר ו/או לאתרים שהקהל מגיע אליהם. משרעת תצורות צומח.	שימור מראה השלוחה, טיפוח, תחזוקה והנגשה משלטי מלחמת השחרור למבקרים. טיפוח חורבת עלקת כאתר חקלאות מסורתית לקהל. מערך הטיילות מתבסס על מערכת שבילים קיימים בלבד.	שלוחה רמה לאורך הדרך לירושלים מהווה "שער הכניסה לירושלים מהשפלה אתרי מורשת תש"ח בעלי חשיבות לאומית. כיסוי שיטה מכחילה משמעותי. כיסוי גבוה של מחטני בשאר השטח.	שלוחת משלטים צפון	33.1
455	ללא פיתוח דרכים ושבילים נוספים. שמירה על תצורת צומח גבוהה לאורך קו הרכס.	גבוהה	יער מחטני	שיחייה	בינונית	יער מחטני	ללא ייעוד משני	מורשת ותצורות נוף ייחודיות					33.2

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	פעולות ממשק	שטח בדונם
33.3	שלוחת משלטים צפון	שלוחה רמה לאורך הדרך לירושלים מהווה "שער הכניסה לירושלים מהשפלה אתרי מורשת תש"ח בעלי חשיבות לאומית. כיסוי שיטה מכחילה משמעותי. כיסוי גבוה של מחטני בשאר השטח.	שימור מראה השלוחה, טיפוח, תחזוקה והנגשה משלטי מלחמת השחרור למבקרים. טיפוח חורבת עלקת כאתר חקלאות מסורתית לקהל. מערך הטיילות מתבסס על מערכת שבילים קיימים בלבד.	הדגשת הרכס ע"י יצירת מסרק לאורך קו הרכס והכיפות כל זאת טיפוח למרחק של לפחות 50 מטר מכל צד של קו הרכס, ובכיפות עפ"י הכיפות ומיקומן. שאר השטח דילול מחטני רגיל. טיפוח בוסתנים ונוף פתוח באזור חורבת עלקת, נקודות צל קרוב לדרך דיפנבקר ו/או לאתרים שהקהל מגיע אליהם. משרעת תצורת צומח.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא ייעוד משני	בוסתנים ומטעים	בינונית	-	בוסתנים ומטעים				טיפוח בוסתנים ומטעים קיימים. דילול צומח מחטני באמצעות רעייה. טיפוח בשיטה מנחילה ע"פ תכנית מפורטת.	180
34	דרך שלוחת דיפנביקר	דרך קהל רחבה עבירה לכל רכב, אופניים ורגל, כל השנה. חיבור עיקרי בין שטח התוכנית לשפלה. דרך הקהל העיקרית של היער גישה לאתרי מורשת בשלוחת משלטים ועל כביש מס' 1.	שימור מרחב הדרך כדרך עבירה לכל רכב, בכל עונות השנה ופתיחת הנוף לתצפיות. הוספת נקודות עצירה וצל ללא חניונים. חיבור לאתרי מורשת תש"ח ברכס משלטים.	מבנה קו חייץ עם נקודות צל, רצוי מעל השביל (מצפון), טיפוח בוסתנים במקומות שאפשר. טיפוח בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	נופש וטיילות	קו חייץ	מחטני יער	בינונית	שיחיה	קו חייץ			הסדרת דרכי גישה למשלטים. תחזוקה ושיפור מבנה קו חייץ עם נקודות צל רצוי מעל השביל (מצפון), טיפוח בוסתנים במקומות שאפשר. טיפוח בשיטה כחלחלה ע"פ תכנית מפורטת.	357	
35	מכלול הפורצים	מכלול חניונים ואתר הנצחה חשוב לאורך כביש 1. משמש ככניסה ראשית לכל שטח היער, ונאתר הכניסה/יציאה של שלוחת משלטים.	חניון גדול כולל מתקנים על הדרך לירושלים עם אפשרות כניסה נוחה מכביש 1 וחיבור לדרך דיפנביקר. נקודת יציאה לטיילות לכל המרחב כמו נחל אילן, נחל יתלה ועוד. יש מקום לפיתוח מערכת שבילים נוספת.	טיפוח יער גבוה ומצל, משולב עם רחבי עלים בוגרים קיימים.	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	יער מעורב			תחזוקת החניון הקיים. גיזום בטיחותי. שמירה על רחבי עלים קיימים. שמירה על תת יער ללא צומח משמעותי. ללא רעייה.	95	

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד שטח ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם
36	מבואת שער הגיא	מערך דרכים וכניסה ממערב לנחל אילן, שלוחת משלטים ופארק קנדה. שרידי מצד שמירה טורכי	מבואת הכניסה והיציאה הראשית ממערב לכל שטח היער וחיבור לכביש 1 וכביש 38. מבואה כולל שילוט, מידע חניון חניה והנגשה וצל. מחייב תכנון כקומפלקס.	צומח גבוה ומצל, במידת האפשר ע"ב צומח בוסתנים ורחבי עלים קיימים	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף	יער מחטני	גבוהה	שיחיה	יער מעורב	בינונית	הקמת מכלול כניסה ע"ב תכנית מפורטת, הסדרת דרכים, חניוני רכב ופינות ישיבה. טיפול במינים פולשים ע"פ תכנית מפורטת. טיפוח עצי צל קיימים ומניעת צמחייה נמוכה בתת היער. ללא רעייה.	81	
37.1	הר הרוח	שלוחה רמה מאוד בין נחל יתלה לחמישה, כיפת הר הרוח עצמו. מירב השטח בכיסוי מחטני שנפגע קשות בשלגים 2013. מערך ענף של חניונים, תצפיות, שבילים ודרך קהל ראשית. שרידי מורשת באזור בית תול ועוד.	הדגשת קווי הנוף הטבעי, בדגש על הכיפות ותצפיות אליהם ומתן מכלול כניסה להר הרוח (יער הצבא האדום), אין צורך בפיתוח נוסף מעבר לקיים. מתן התייחסות מפורטת לכיפת הרוח.	הדגשת קווי הנוף הטבעיים, הכיפות והאוכפים. יער גבוה ומצל באזורי קליטת קהל. עידוד התחדשות רבי עלים. מירב השטח יהיה יער מעורב.	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף	יער מעורב	בינונית	שיחיה	יער מעורב	בינונית	ללא פיתוח נוסף. הקטנת כיסוי מחטניים וחשיפת קווי רכס ותצורות סלע ייחודיות.	196	
37.2					נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	יער מעורב	בינונית	ללא פיתוח שבילים וחניונים מעבר לקיים. דילול מחטניים באזורי הכיפות והאוכפים. שמירת מוקדי צל בסמוך לדרכי קהל. עידוד התחדשות של רחבי עלים.	473	

#	שם יחידה	תיאור יחידה	עקרונות תכנון כלליים	עקרונות עיצוב צומח	ייעוד ראשי	ייעוד שטח משני	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי תצורה ראשית	תצורת צומח משנית	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם
37.3	הר הרוח	שלוחה רמה מאוד בין נחל יתלה לחמישה, כיפת הר הרוח עצמו מירב השטח בכיסוי מחטני שנפגע קשות בשלגים 2013. מערך ענף של חניונים, תצפיות, שבילים ודרך קהל ראשית. שרידי מורשת באזור בית תול ועוד.	הדגשת קווי הנוף הטבעי, בדגש על הכיפות ותצפיות אליהם ומהן. מכלול כניסה להר הרוח (יער הצבא האדום), אין צורך בפיתוח נוסף מעבר לקיים. מתן התייחסות מפורטת לכיפת הרוח.	הדגשת קווי הנוף הטבעיים, הכיפות והאוכפים. יער גבוה ומצל באזורי קליטת קהל. עידוד התחדשות רבי עלים. מירב השטח יהיה יער מעורב.	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף	בוסתנים ומטעים	בינונית	חורש טבעי	תצורת צומח ראשית	בינונית	ללא פיתוח שבילים או דרכים, למעט תחזוקת דרך וחניון קיים. שימור עצי בוסתן, מניעת התפתחות צומח בתת יער. שטח ללא רעייה.	46
38	אגן נחל אילן דרום	מורדות צפוניים של שלוחת משלטים	יער רב תכליתי	משרעת תצורות צומח	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מחטני	בינונית	-	משרעת תצורות צומח		ללא פיתוח שבילים או דרכים. דילול וסניטציה ע"פ צורך.	1310
39	אגן נחל החמישה	מורדות נחל החמישה חורש טבעי מפותח עם כתמי יער טבעי	יער רב תכליתי	פתיחת מבטים לנחל, עדיפות לחורש א"י רחבי עלים	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	יער מעורב	בינונית	חורש טבעי	יער מעורב	פתוחה	ללא פיתוח דרכים או שבילים. דילול מחטניים הצמודים לכביש ולתצורות סלע ייחודיות.	240
40	קו חייץ נווה אילן	קו חייץ קיים	קו חייץ, ללא תשתיות קהל	לפי הנחיות אזור חייץ	קו חייץ	ללא ייעוד משני	יער מחטני	בינונית	שיחייה	קו חייץ		תחזוקת קו חייץ קיים	87
41	שלוחת אבני המיל	שלוחה רחבה מעל ערוץ נחל אילן, רובה מיוערת בצפיפות. סמוכה לדרך אבני המיל.	ללא פיתוח נוסף למעט פיתוח נקודתי באזור אבני המיל.	יער מחטני בכיסוי גבוה במירב בשטח	יער רב תכליתי	ללא ייעוד משני	יער מחטני	גבוהה	בתה	יער מחטני	גבוהה	ללא פיתוח דרכים ושבילים. דילול וסניטציה ע"פ צורך.	1138

חלק ד' - תכנית ממשק רב שנתית

4.1 תכנית התגוננות מאש - דברי הסבר

ההרים מצפון לירושלים עברו מספר גלי שריפה משמעותיים החל משנות ה-90 של המאה הקודמת (ראה מפה מס' 6). שריפות אלו, בהיקפים של אלפי דונמים, השפיעו על תצורות הצומח, על תהליכים טבעיים בשטח היער ועל היערכות אזור ההר ושירותי הכבאות בעת אירועי שריפה. באופן כללי, גלי השריפה הגדולים הביאו להתחדשות הן של הצומח המחטני והן של רחבי העלים הצמחייה הנמוכה, ובאזורים מסוימים אף האיכו תהליכי התפשטות של מיני צומח פולשים.

במסגרת תכנית האב שולבו מספר תשתיות קיימות ומתוכננות וכן ועקרונות פעולה לכדי תכנית נושאת כללית להתגוננות מאש. התכנית מבוססת על העקרונות הבאים -

1. מניעה והרחקת האש מקו המגע עם יישובי ההר, ע"ב קווי חייץ סביב נווה אילן,

הר אדר ומבשרת ים.

2. "קווי חייץ ביער" על לאורך אגן כסלון שלוחת הר הרוח ושלוחת הר אילן (מזרח-מערב).

3. קווי חייץ לאורך כביש הגישה לנטף ודרך דיפנבייקר (מזרח-מערב), ולאורך המצלעות

המערביות (צפון דרום), כמפורט בטבלה מס' 4.1.1.

4. שילוב, במידת האפשר, של קווי חייץ עם תשתיות קהל (דרך דיפנבייקר, דרך הר

הרוח).

5. יצירה והגדרה של מערך דרכי ניוד כוחות, ע"ב דרכים קיימות בשטח ואיתור כניסות

ראשיות ליער.

6. הגדרה וסימון של שטחי כינוס ומיקומי הידרנטים במרחב היער.

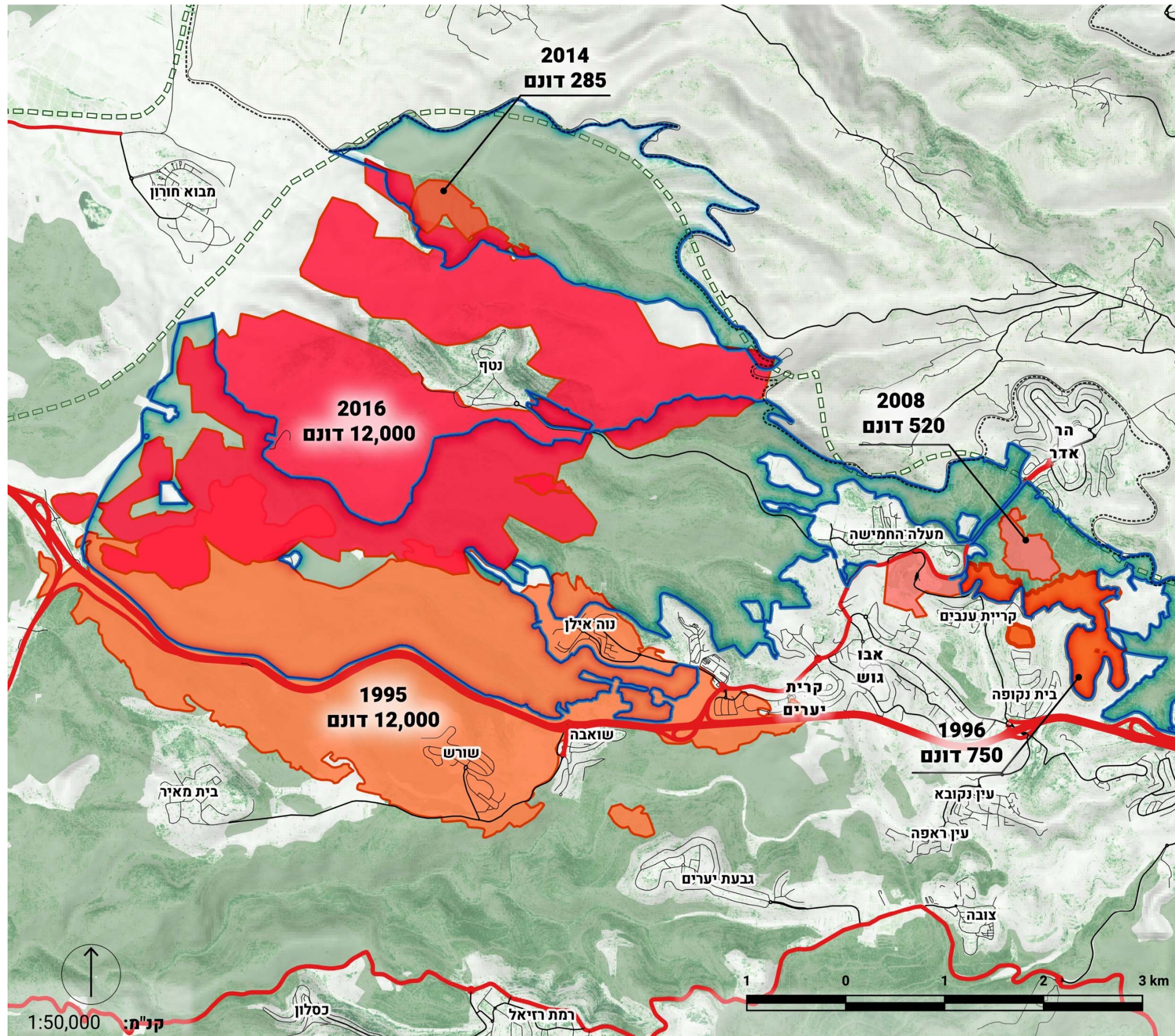
אירועי שריפה בצפון הרי ים

- יער
- גבול התכנית
- קו שביתת הנשק 1949
- גדר ההפרדה
- דרך מהירה
- דרך ארצית
- דרך מקומית

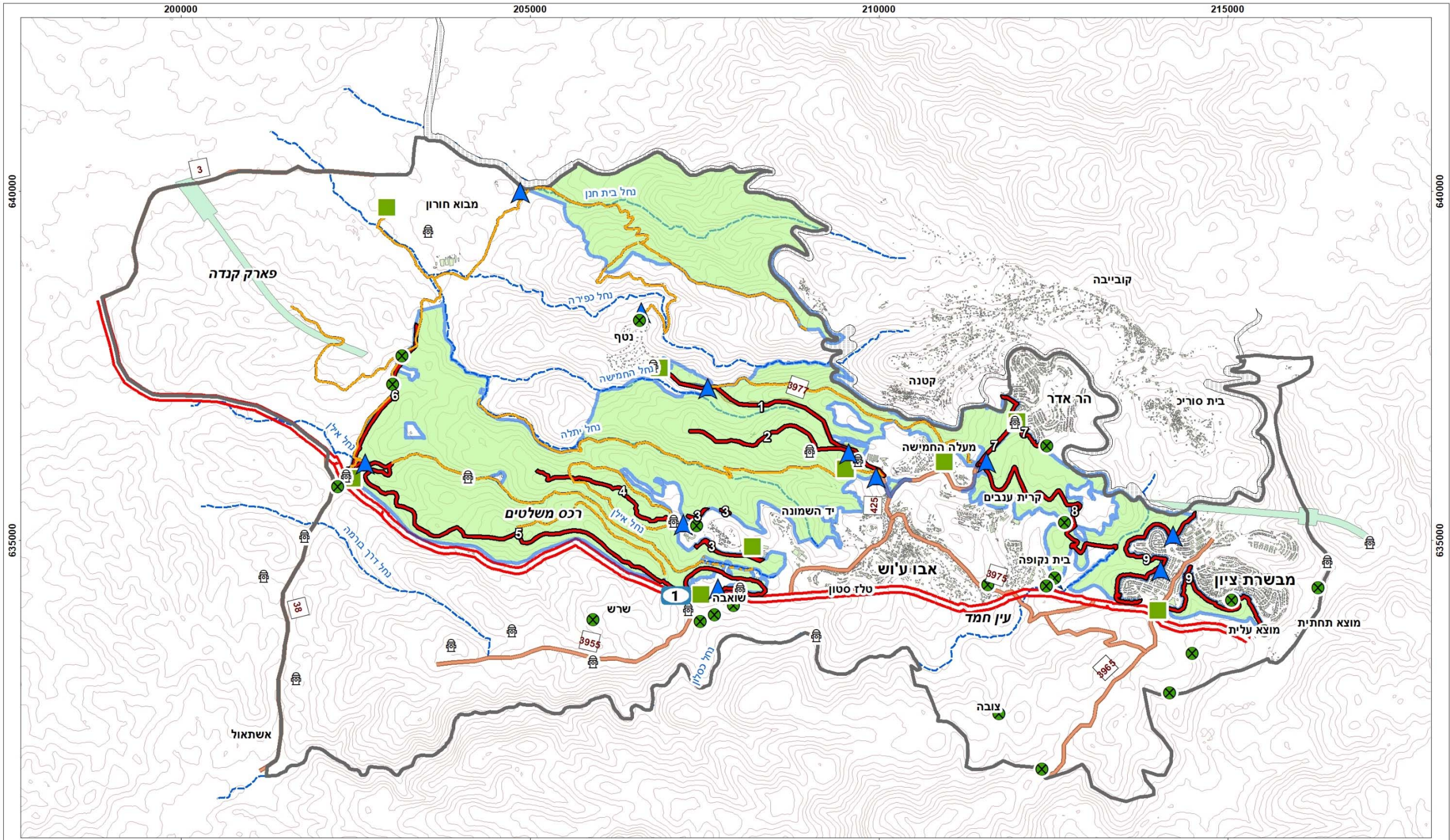
מפת התמצאות

מקורות מידע: קק"ל, רט"ג, רת"ע, מפ"י;
© OpenStreetMap contributors

1:50,000 קני"מ:

מקרא	
■ נקודות כינוס	▲ כניסות ליער
— דרכי ניווד כוחות	⊗ הידרנט
— כביש ראשי	⊗ שערים
— כביש אזורי	■ קווי חיץ
□ גבול תכנון	□ תחום התייחסות
□ גדר ההפרדה	□ רכבת-מעל הקרקע
□ מבנים	— נחלים
— קווי גובה	

תוכנית אב ליערות צפון הרי ירושלים

קרן קיימת לישראל

מפה מספר 7 תכנית נושאת להתגוננות מאש

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"ר אדיב גל, רתם אלינסון
 הנחייה התהליכית: פורת, קק"ל
 ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז, קק"ל
 מקורות נתונים: מאגר מידע קק"ל

4.1.1. קווי חייץ

מספר	שם	תיאור	מצב
1	כביש נטף	קווי חייץ משני צידי הכביש לנטף	קיים. צריך שיפור
2	הר הרוח	קו רכס הר הרוח עד בית תול	קיים
3	נווה אילן	קווי חייץ הגנת ישוב	קיים
4	חורבת מצד	לאורך שלוחה מנווה אילן עד דרך הרכבת	קיים חלקי, יש לשדרג
5	שלוחת משלטים	לאורך דרך דיפינבייקר מרכזי לכיבוי מכביש 1	קיים חלקי. יש לשפר.
6	דרך הרכבת	גישה טובה, חייץ אסטרטגי בין השפלה להר	קיים חלקי
7	הר אדר	קווי חייץ ישובי	קיים
8	הר ההגנה	חייץ ביער	קיים חלקית. יש לשפר.
9	מבשרת	חייץ ישובי	קיים

4.2 תכנית נושאת לנופש וטיילות

ההרים מצפון לירושלים הם מבין מרחבי התיירות והנופש החשובים בישראל. לצד הסמיכות לכביש מס' 1, לעיר ירושלים ולמרחב אבו-גוש, קיים באזור מצאי גדול של אתרי מורשת, תצורות סלע וטופוגרפיה, ערכי טבע ייחודיים, מצפורים, חניונים, שבילי הליכה ורכיבה וחורשות צל. למרות שינויי הטופוגרפיה הדרמטיים המאפיינים אותו, ניכרת באזור תנועת מבקרים ערה בחניונים רבים (אמדור ואחרים, 2016). בנוסף על ההיבטים הנופיים, ההיסטוריים והפיזיים, ההרים מצפון לירושלים מאופיינים באקלים נוח במשך מרבית ימות השנה (ערד ואחרים, 2016) ולכן הם מהווים מרחב תיירותי משמעותי ברמה הארצית והאזורית כאחד, בהיותו נגיש לשני המטרופולינים המרכזיים במדינה: ירושלים ותל אביב.

עקרונות הנופש והטיילות בשטחים הפתוחים באזור נקבעו בסדרה של מסמכי מדיניות ומסמכים סטטוטוריים החל משנות ה-70 של המאה הקודמת, למשל בתכנית **נוף ונופש בהרי יהודה** (אהרונסון, 1972). עקרונות התכנון המוצעים בתכנית זו מבוססים על מסמכים אלו ומותאמים לתפישת השטח ותיפקודיו הנוכחיים:

1. **שמירת האגן הוויזואלי לאורך כביש מס' 1**, והדגשה של מורשת קרבות תש"ח לאורך הכביש.

2. **ריכוז פעילות פנאי ונופש באזורי הרכס** (בין נווה אילן בדרום להר הרוח בצפון). פיתוח נוסף באזורים אלו יתאפשר על פי ביקושים בפועל (אמדור ואחרים, 2016).

3. **חיבור לציר תרבותי-תיירותי אזורי** (קריית ענבים-אבו ע'וש-עין חמד-תל צובה-סטף);

4. **ריכוז פעילות נופש וטיילות, עם זיקה לשפלה, לאורך נחל אילן ושלוחת משלטים.**

לצד עקרונות אלו, תכנית זו מוסיפה מספר עקרונות עדכניים -

5. **יצירת רצף נושאי-תיירותי וגיאוגרפי בין אזור ההר ואזור השפלה** - חיבור זה יאפשר ליצור אזור פנאי ונופש רחב ידיים ומגוון הכולל את ההרים שמצפון לירושלים,

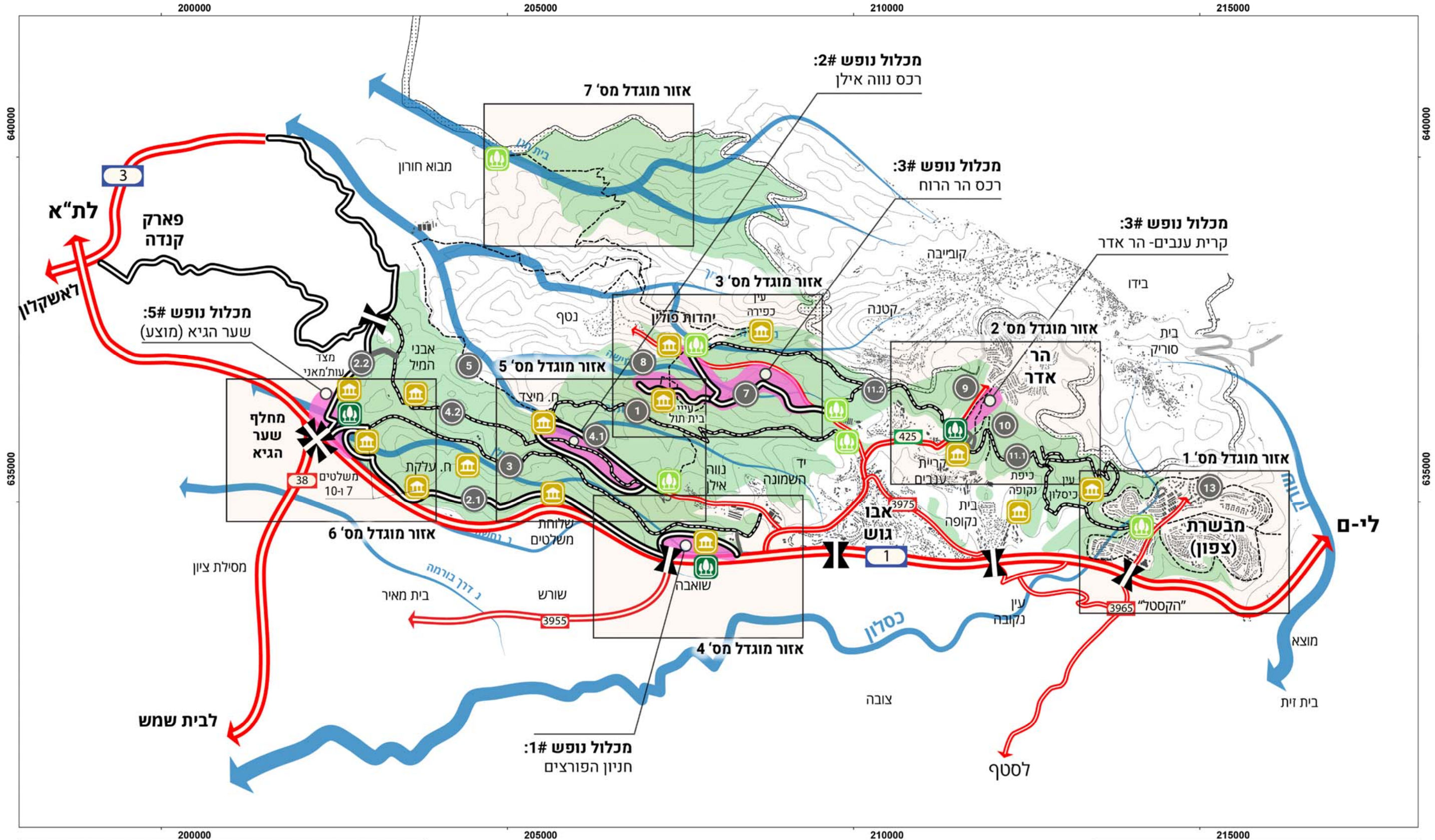
את קו המצלעות המערבי ואת פארק קנדה. תכנית זו מציעה לראשונה חיבור של דרך הקהל הראשית של האזור, דרך שלוחת משלטים (דיפנבייקר), עם "הדרך הלבנה" העוברת למרגלות קו המצלעות עד למבוא חורון ולכניסה המזרחית לפארק קנדה. דרך זו תוכל / בעלת פוטנציאל להיות ציר תיירותי חשוב לאורך האזור המערבי של תחום התכנון מפני שהיא דרך לכל רכב, החוצה את האזור מדרום לצפון ומכילה, לצד נוף דרמטי, שרידי מורשת חשובים.

6. פיתוח כניסה חדשה בשער הגיא - דרכי הקהל הנזכרות לעיל נפגשות באזור ח'אן שער הגיא. הח'אן וסביבתו מהווים את הכניסה ההיסטורית לאזור ההר, אולם בתואי הנוכחי של כביש מס' 1, הכניסה לאזור המצלעות אפשרית רק ליורדים מכיוון ים. עם סיום העבודות בכביש 38 ובניית תחנת כיבוי חדשה עבור הרכבת, תיווצר הזדמנות לפיתוח כניסה חדשה ומשמעותית באתר זה, בכפוף להכנת תכנית מפורטת.

7. פיתוח שביל / מערכת שבילי עלייה לרגל לי-ם - עקרון זה מצא אחיזה במספר מסמכים ואף בתכנית המתאר המחוזית **תמ"מ 1/30** (קמחי ואחרים, 2013). על אף הקשיים הטכניים והתכנוניים הנובעים מהקמתו, הוא בעל חשיבות ארצית ומופיע כחלק אינטגרלי מתכנית זו.

8. קביעת היררכיית דרכים ושבילים - שבילי קהל המשמשים לכל רכב, קיימים רק לאורך השלוחות העיקריות (משלטים, נווה אילן והר הרוח). בשאר השטח אופיינו שבילים לפי רמת המשתמשים הגבוהה ביותר, כלומר דרך לרכב 4X4 תשמש גם לרכיבה והליכה רגלית, דרך לרכיבת אופניים תשמש גם להליכה רגלית וכיו"ב, כמפורט בטבלה מס' 4.2.2.

9. מניעת פיתוח בליבה השמורה - באופן כללי, האזור שמצפון לערוץ נחל כפירה (הר עוזרר ומורדותיו, אגן נחל בית חנן), הינו אזור "ליבה שמורה", כמצוין בתמ"מ 1/30 (קמחי ואחרים, 2013). ככזה, תותר בו פעילות מוגבלת, בדגש על הליכה רגלית על גבי שבילים מסומנים בלבד. שטחי הבתה והצומח העשבוני הנרחבים והטופוגרפיה הקשה, הופכים אותו לאזור בעל ביקוש תיירותי נמוך מחד, ולאזור בעל ערך נופי ואקולוגי ראשון במעלה מאידך. יש לשמר מצב זה בכל תכנית לפיתוח עתידי של האזור.

תכנית אב ליערות צפון הרי ירושלים

הקרן הקיימת לישראל

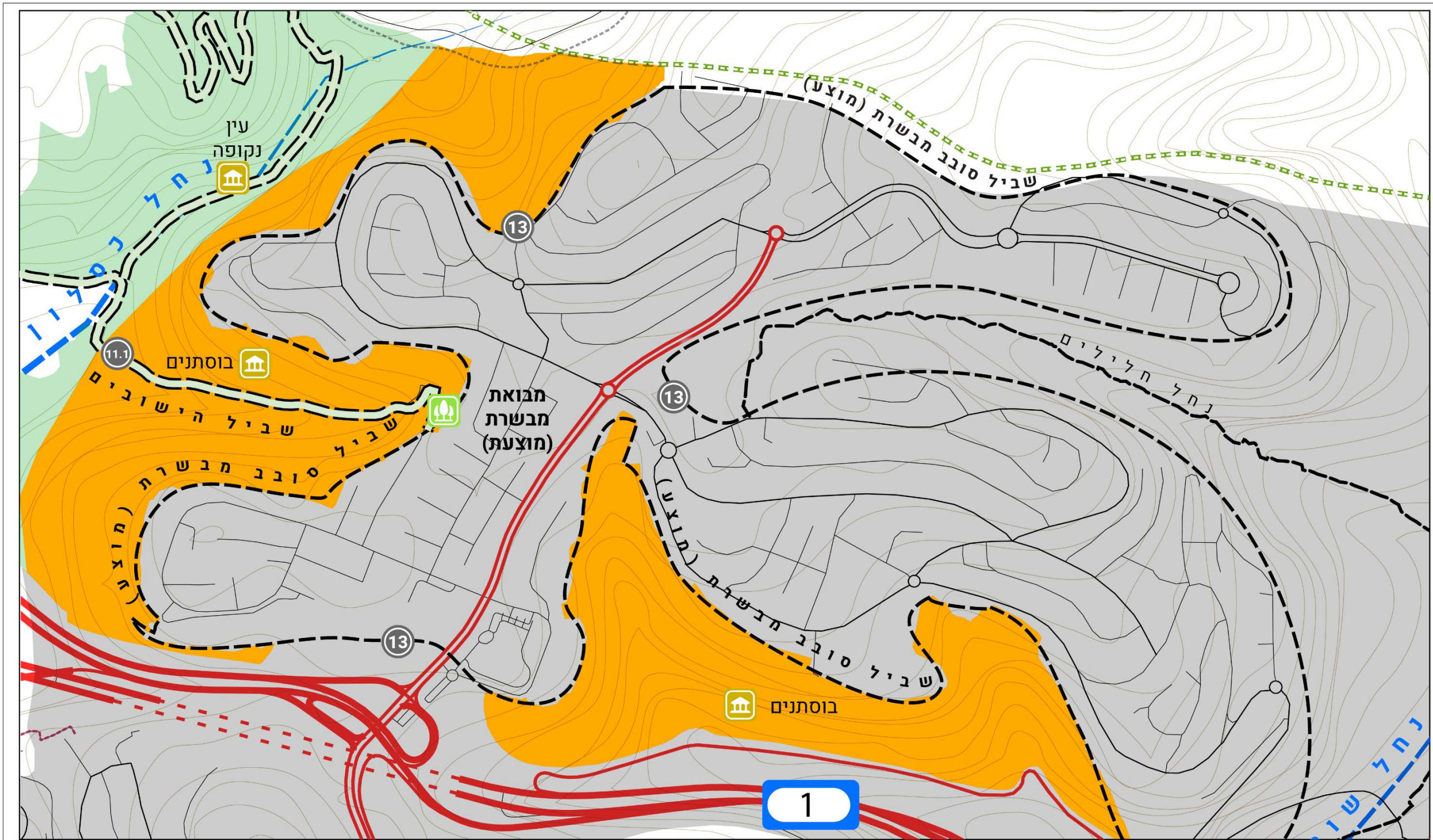

1:50,000

מפה מספר 8

תכנית נושאית לנופש וטיילות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שביא אלוני, ד"ר אדיב גל, רתם אלינסון
 הנחיית התהליך: אדר' נוף ואקולוג יהל פורת, אגף הייעור
 ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז מקורות נתונים: מאגר מידע קק"ל

חניון	מבואה ראשית	גבול תכנון
כיוון כניסה עם רכב	מבואה משנית	מכלול נופש
דרך לכל רכב	אתרי קהל ומורשת	יער קהילתי
דרך 4X4		
שביל רכיבה / הליכה		

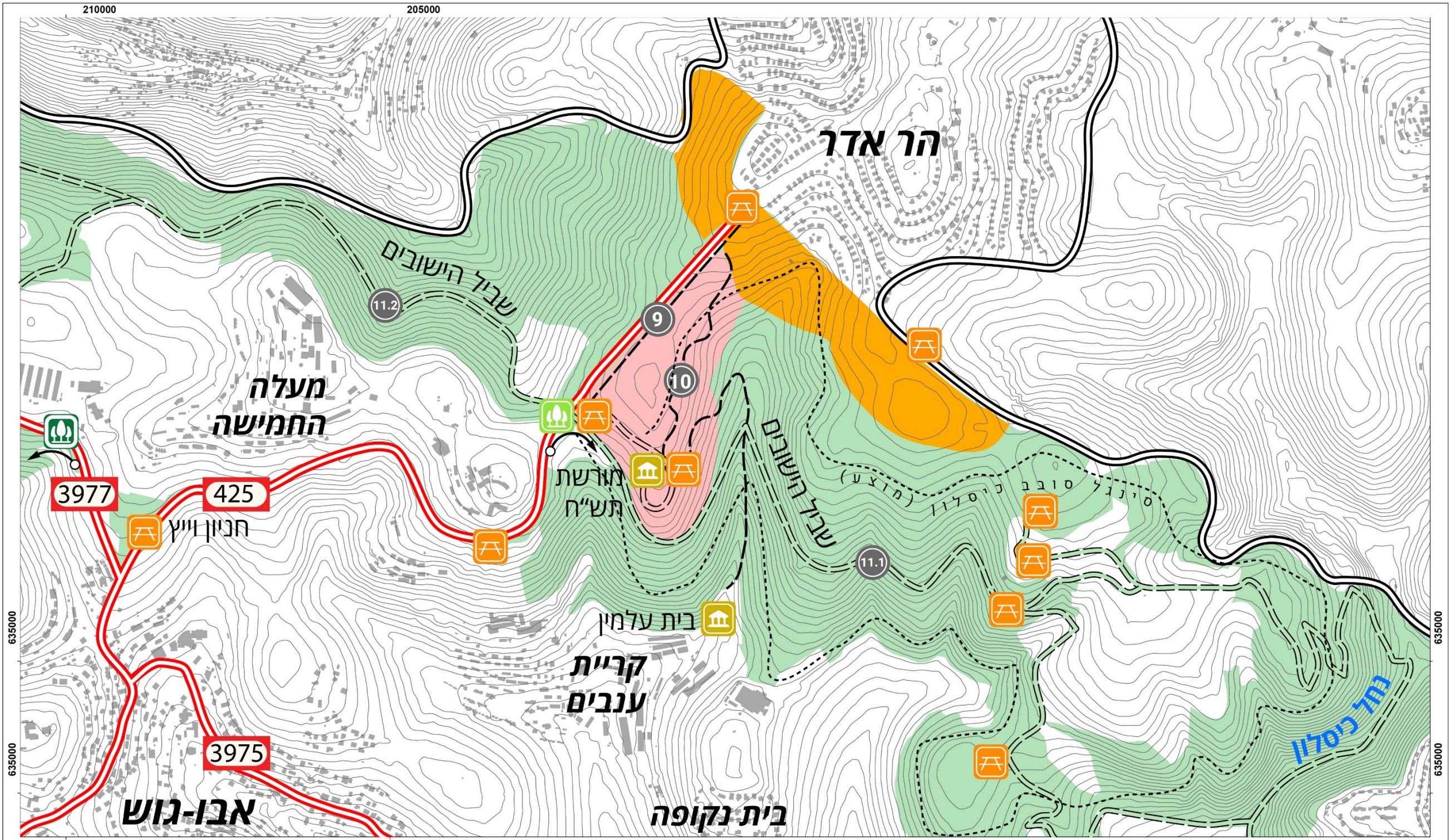
תכנית אב וממשק ליער צפון הרי י-ם
קרן קיימת לישראל

1:10,000

0 1000 1500

אזור מוגדל מס' 1 - סובב מבשרת
תכנית נושאת לנופש וטיילות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"א אדיב גל, רתם אלינסון
הנחייה מקצועית: אדר' נוף ואקולוג יהל פורת, אגף הייעור
ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז
מקורות מידע: מאגר מידע קק"ל, מ"י, © OpenStreetMap contributors

	גבול תכנון		מבואה ראשית		חניון
	מכלול נופש		מבואה משנית		כיוון כניסה עם רכב
	יער קהילתי		אתרי קהל ומורשת		דרך לכל רכב
					דרך 4x4
					שביל רכיבה / הליכה

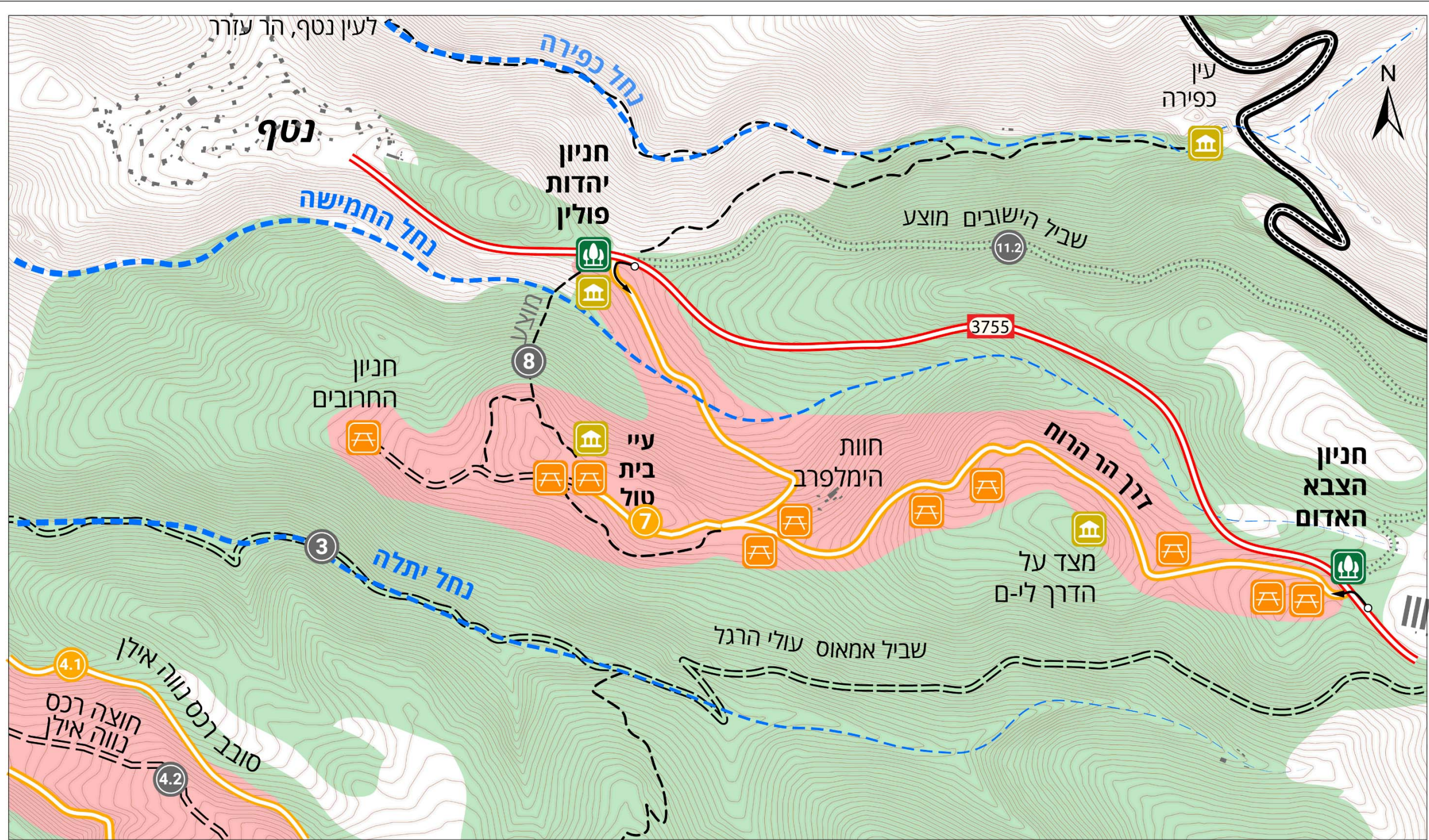
תכנית אב וממשק ליער צפון הרי י-ם
קרן קיימת לישראל

1:10,000

0 1000 1500

אזור מוגדל מס' 2 - הר אדר
תכנית נושאית לנופש וטיילות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"א אדיב גל, רתם אלינסון
הנחייה מקצועית: אדר' נוף ואקולוג יהל פורת, אגף הייעור
ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז
מקורות מידע: מאגר מידע קק"ל, מפ"י, © OpenStreetMap contributors

	גבול תכנון		מבואה ראשית		חניון
	מכלול נופש		מבואה משנית		כיוון כניסה עם רכב
	יער קהילתי		אתרי קהל ומורשת		דרך לכל רכב
					דרך 4x4
					שביל רכיבה / הליכה

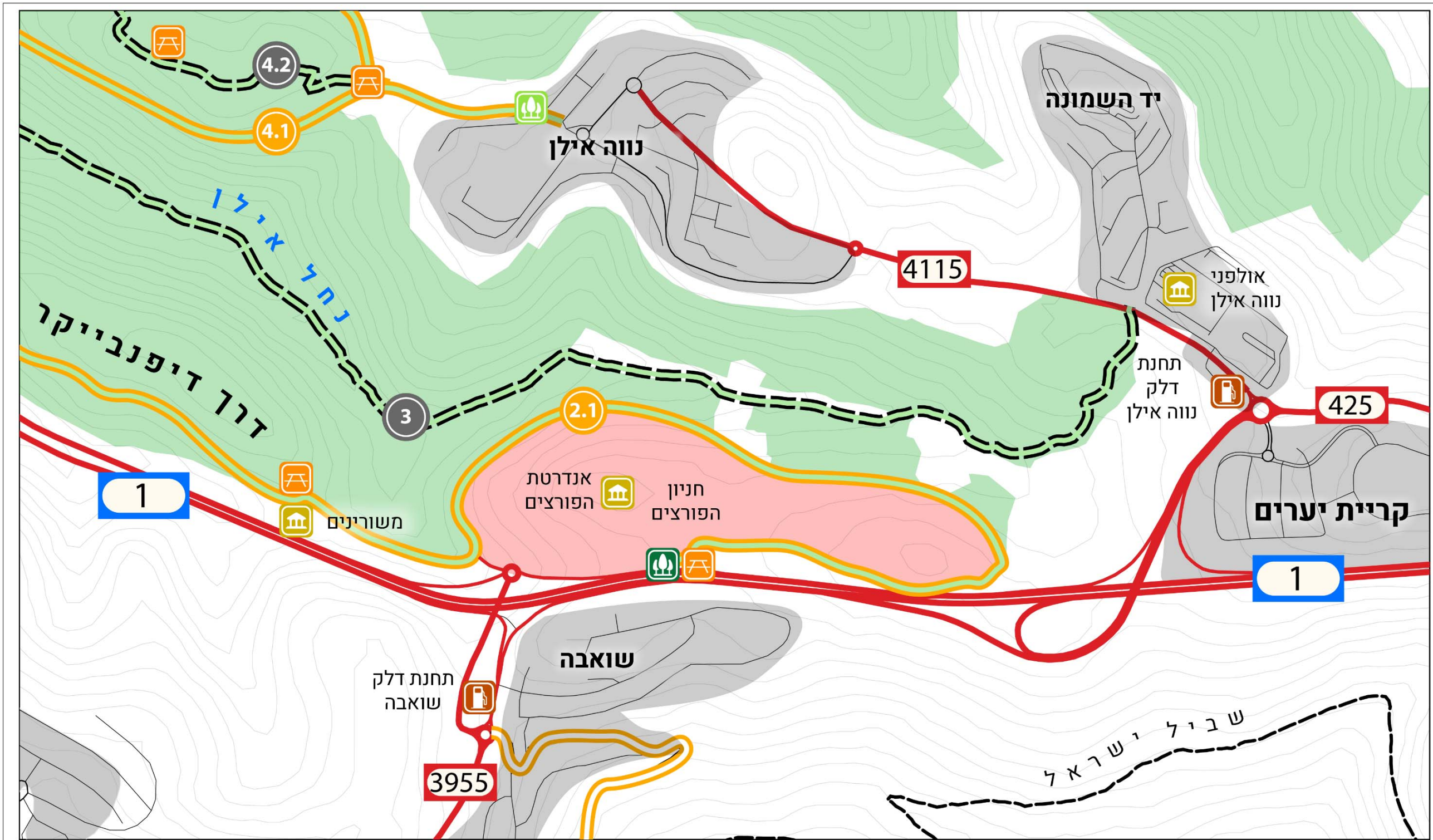
תכנית אב וממשק ליער צפון הרי י-ם
קרן קיימת לישראל

1:10,000

0 1000 1500

אזור מוגדל מס' 3 - הר הרוח
תכנית נושאת לנופש וטיילות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"ר אדיב גל, רתם אלינסון
הנחייה מקצועית: אדר' נוף ואקולוג יהל פורת, אגף הייעור
ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז
מקורות מידע: מאגר מידע ק"ל, מ"י, © OpenStreetMap contributors

תכנית אב וממשק ליער צפון הרי י-ם
קרן קיימת לישראל

1:10,000

0 1000 1500

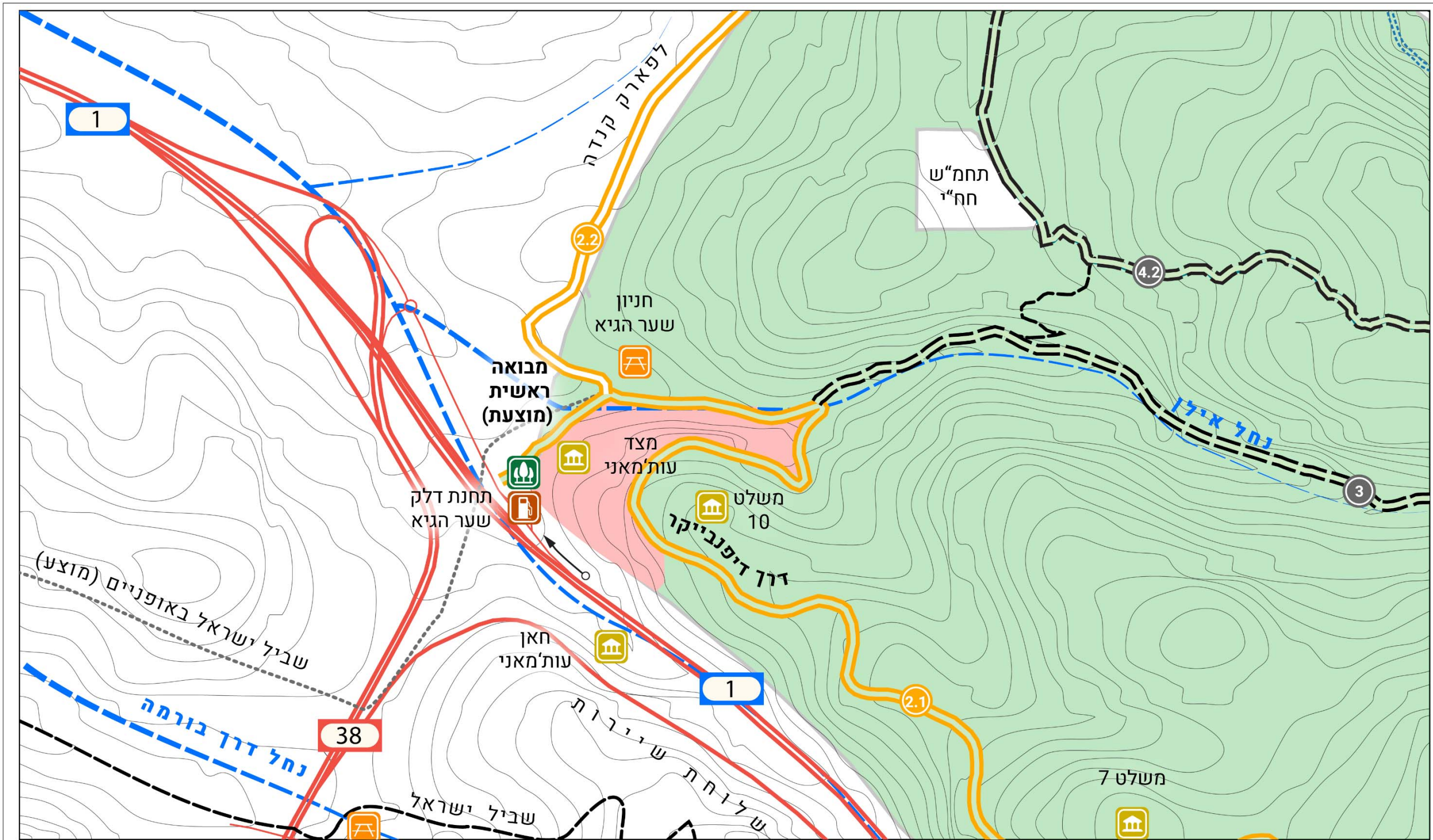
חניון כיוון כניסה עם רכב דרך לכל רכב דרך 4X4 שביל רכיבה / הליכה	מבואה ראשית מבואה משנית אתרי קהל ומורשת	גבול תכנון מכלול נופש יער קהילתי	

אזור מוגדל מס' 4 - הפורצים
תכנית נושאת לנופש וטיילות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"א אדיב גל, רתם אלינסון
הנחייה מקצועית: אדר' נוף ואקולוג יהל פורת, אגף הייעור
ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז
מקורות מידע: מאגר מידע קק"ל, מ"י, © OpenStreetMap contributors

תכנית אב וממשק ליער צפון הרי י-ם
קרן קיימת לישראל

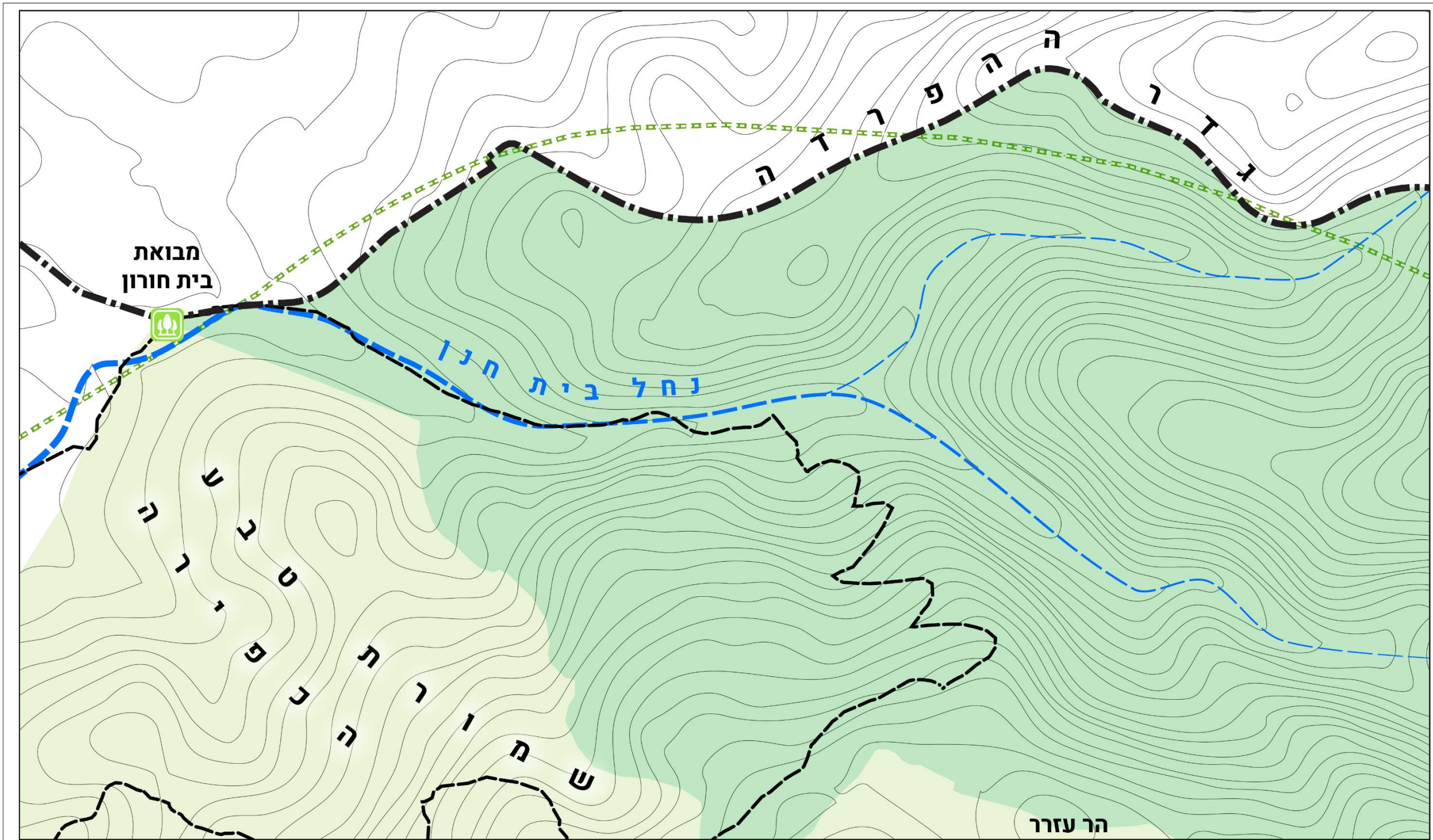
1:10,000

0 1000 1500

חניון כיוון כניסה עם רכב דרך לכל רכב דרך 4X4 שביל רכיבה / הליכה	מבואה ראשית מבואה משנית אתרי קהל ומורשת	גבול תכנון מכלול נופש יער קהילתי	

אזור מוגדל מס' 6 - שער הגיא
תכנית נושאית לנופש וטיילות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"א אדיב גל, רתם אלינסון
הנחייה מקצועית: אדר' נוף ואקולוג יהל פורת, אגף הייעור
ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז
מקורות מידע: מאגר מידע קק"ל, מ"י, © OpenStreetMap contributors

תכנית אב וממשק ליער צפון הר י-ם
קרן קיימת לישראל

1:10,000

■ גבול תכנון
■ מכלול נופש
■ יער קהילתי

■ מבואה ראשית
■ מבואה משנית
■ אתרי קהל ומורשת

A חניון
 כיוון כניסה עם רכב
 דרך לכל רכב
 דרך 4X4
 שביל רכיבה / הליכה

🌳
🏠

0 1000 1500

אזור מוגדל מס' 7 - הר עזר
תכנית נושאית לנופש וטיילות

תכנון ומיפוי: אדר' נוף שגיא אלוני, ד"א אדיב גל, רתם אלינסון
 הנחייה מקצועית: אדר' נוף ואקולוג יהל פורת, אגף הייעור
 ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז
 מקורות מידע: מאגר מידע קק"ל, מ"י, © OpenStreetMap contributors

4.2.1. מכלולי נופש וקליטת קהל:

#	שם מכלול	תיאור מצב קיים	מרכיבי פיתוח	סטטוס	מס' חניונים קיימים
1	הפורצים	מכלול הכולל חניון צמוד לדרך מס' 1 ואתר מורשת מרכזי. מכלול המספק מידע על מלחמת העצמאות. מוקד יציאה לטיולים ברגל, אופניים ורכב.	כניסה לכל כלי הרכב, לרבות אוטובוסים. מיועדת לקליטת כמויות קהל גדולות. הצללה. מים. מתחם פיקניק גדול. מכלול כניסה ליער.	קיים. לא נדרש פיתוח נוסף	2
2	נווה אילן	מכלול המשרת את המבקרים מנווה אילן ויד השמונה והקהל הרחב. רמת ביקוש בינונית לשירותי נופש.	מערך שבילים קיים	קיים. נדרש טיפול מיוחד בחורבת מצד.	4
2.1	כניסת נווה אילן	מכלול הכניסה ליער. נקודת יציאה לטיולי רכבי שטח ואופניים.	מכלול כניסה ליער. חניון בינוני. שביל מונגש. תצפית. בוסתנים.	קיים	1
2.2	רכס נווה אילן	רכס עם נוף מרשים.	שביל טיול מרכזי על גב הרכס.	קיים	2
2.3	מכללות-מיצד	אתר עתיקות, גן פסלים.	חניון בינוני, גן פסלים, הצללה בחלק המזרחי. אתר עתיקות פתוח לקהל ומשולט.	חניון וגן פסלים קיים. פוטנציאל רב לפיתוח של אתר העתיקות, נדרש תכנון מפורט.	1
3	הר הרוח-נטף	מכלול קליטת הקהל המרכזי בתחום התכנית הכולל מערכת דרכי נוף באיכות טובה, מספר חניונים הסמוכים לדרכים, חוות עיזים, תצפית מרשימה ושבילי טיול פופולריים. כולל את עיי בית תול ושרידי חקלאות מסורתית.	-	קיים. ניתן להוסיף חניונים ושבילים מקומיים, בוסתנים	10
3.1	כניסה מזרחית (חניון הצבא האדום)	כניסה ראשית לשלוחת הר הרוח. החניונים המרכזיים בשטח.	מכלול כניסה ליער. חניון גדול המחולק ליחידות משנה. קטע חניון מונגש. חניון לילה לתנועות נוער. כניסה וחניה לכל כלי רכב, לרבות אוטובוסים.	חניונים מפותחים בחלקם. יש מקום לפיתוח חניונים נוספים, לרבות חניון לילה, הנגשה וחניות לכלי רכב, נדרש תכנון מפורט.	3
3.2	שלוחת הר הרוח	שלוחה רמה עם תצפיות מכילה דרך קהל באיכות טובה, לאורכה מספר חניונים ושרידי חקלאות מסורתית מרשימים באזור עיי בית טול. כולל את כניסת יהדות פולין והפיתוח הנלווה.	דרך קהל לכל רכב, למעט אוטובוסים. חניונים לאורך הדרך ובאזור בית טול, מערכת שבילי הליכה לכל כיוון.	חניונים מפותחים ברובם. יש פוטנציאל להוספת חניונים ושבילים נוספים.	7
4	קריית ענבים- הר אדר	המכלול משרת את תושבי הסביבה וכן תיירים מהמלונות הסמוכים, ע"ב אתרי מורשת מלחמת העצמאות. מחבר בין הר אדר, מעלה החמישה וקריית ענבים.	חניוני יום, אתרי מורשת מלחמת העצמאות, שבילי הליכה, חיבור רגלי הר אדר-קריית ענבים.	לא נדרש פיתוח נוסף של שטחי חניונים. יש צורך בפעולות שימור ופיתוח אתרי המורשת לקליטת קהל, נדרש תכנון מפורט.	4
5	שער הגיא	כניסה מערבית ראשית לגוש צפון הרי ים. יכלול מערך כניסה, חניונים וטיפול בחורבת חרסיס.	כניסה לכל כלי הרכב, לרבות אוטובוסים. מיועדת לקליטת כמויות קהל גדולות. מרכיבי פיתוח - הצללה. חניון לילה לתנועות נוער. מוקד מים. מתחם פיקניק גדול. מכלול כניסה ליער.	מוצע (נדרש תכנון מפורט)	1

4.2.2 דרכי קהל ושבילים:

#	שם הדרך/שביל	סוג	ייעוד נוסף	תיאור	קיים / מוצע	אורך
1	שביל אמאוס	מיטיבי לכת	-	שביל עולי רגל מאבו גוש לאמאוס, חוצה את יער החמישה ומסתיים בפארק קנדה (אמאוס). שביל הליכה מרכזי המחבר הר לשפלה	מוצע	16.3 ק"מ
2	דרכי שלוחת משלטים - עמק מרזבה: מערך דרכי הקהל הראשי בשטח התכנית. מחבר את חניון הפורצים עם שער הגיא, פארק קנדה ומבוא חורון. מחולק ל-2 מקטעים - 2.1 ו-2.2					
2.1	דרך המשלטים (דיפינבייקר)		קו חייץ (מס 5)	מחניון הפורצים לשער הגיא דרך נופית עם אתרי מורשת חשובים לאורכה, מיועדת לרכב פרטי וכל המשתמשים האחרים. פיתוח מוקדי צל ותצפיות ב-3-4 מוקדים לאורך הדרך (עתידי).	קיים	9.3 ק"מ
2.2	דרך המרזבה		קו חייץ (מס 6)	משער הגיא לכניסה מזרחית פארק קנדה ומבוא חורון. מחברת את מערך השבילים ומוצא הנחלים. ממערב ומזרח.	מוצע	5.6 ק"מ
3	נחל אילן	להולכי רגל ורוכבי אופניים	-	מחברת את שער הגיא לאזור נווה. מאפשרת רכיבה וטיילות בנוף סגור	קיים	6.8 ק"מ
4	דרכי רכס נווה אילן: מערך דרכים המחבר את נווה אילן לעמק המרזבה ממערב, לאורך שלוחת נווה אילן. מחולק ל-2 מקטעים - 4.1 ו-4.2					
4.1	שביל טבעת נווה אילן יער המכללות	2X4	דרך לניוד כוחות כיבוי	דרך נופית המחברת מנווה אילן עד יער המכללות עם מצפורים וחניונים לאורכה. כוללת שביל הרכס עצמו	קיימת	3.9 ק"מ
4.2	מיער המכללות למרזבה	4X4	-	מחברת בין יער המכללות, דרך חורבת מצד ואבני המיל לעמק המרזבה. דרך רומית עתיקה לשימור מוחלט ללא פיתוח נוסף		6.6 ק"מ
5	שביל נחל יתלה	הולכי רגל	-	ממשיך משביל אמאוס ממרכז נחל יתלה למבוא חורון דרך הקניון השחור וגשר 7 של הרכבת	קיים	4 ק"מ
6	שביל עולי הרגל (לא מופיע במפה)	הולכי רגל	-	שביל עתידי ברמה ארצית המחבר את השפלה לירושלים. יש מעמד סטטוטורי בתמ"מ 1/30. מחייב תכנון מפורט	מוצע	-
7	הר הרוח	4X2	קו חייץ (מס 2)	מחברת בין חניון הצבא האדום לחניון יהדות פולין. דרך המחברת מערך חניונים ואתרי מורשת רבים. נמצאת בשימוש אינטנסיבי.	קיים	3.4 ק"מ

#	שם הדרך/שביל	סוג	ייעוד נוסף	תיאור	קיים / מוצע	אורך
8	בית תול - יהדות פולין	הולכי רגל	-	מחבר את רכס הר הרוח מבית תול לכביש נטף, ומאפשר המשך לעין כפירה, אתרי מורשת ותצפית	מוצע	500 מ'
9	שביל הר אדר	הולכי רגל משפחתי	-	מחבר למעלה החמישה, שביל סלול להליכה וספורט. בכניסה מתחם פיסול ביער, לאורכו חניונים	קיים	800 מ'
10	שביל תש"ח	מיטיבי לכת	-	מחבר בין הר אדר לבית הקברות של קרית ענבים, דרך פסל הצבי ישראל	קיים	1.8 ק"מ
11	שביל הישובים - מערך שבילים המחבר בין מבשרת לישובים הכפריים במרחב. מיועד להליכה ספורטיבית ופעילות קהילתית. מחולק ל-2 מקטעים 11.1 ו-11.2					
11.1	שביל חוצה אגן כסלון	4X4	קו חייץ (מס 8)	מחבר מערב מבשרת משביל סובב מבשרת למעלה החמישה. מאפשר פעילות ספורטיבית ופעילות קהילתית	קיים	5 ק"מ
11.2	סובב הר רפיד	4X4	-	מחבר ממעלה החמישה, הר רפיד, נטף וחזרה דרך הר הרוח. אתרי מורשת וטיילות לאורכה, נופים מרתקים באזור הר רפיד, הר הרוח	מוצע	6.5 ק"מ
12	נטף (לא מופיע במפה)	מיטיבי לכת	-	שביל המחבר מהישוב נטף לחניון יהדות פולין	תכנון מוצע לבדיקה	800 מ'
13	שביל סובב מבשרת	משפחתי ואופניים	קו חייץ (מס 9)	שביל קהילתי חשוב ומרכזי. תכנון קיים. ממתין לתכנון ותיאום של הישוב.	מוצע	8.5 ק"מ

4.2.3 מבואות כניסה:

מס'	שם מבואה	תיאור	ראשית/משנית	קיים/מוצע (* - ראה הרחבה בטבלת המכלולים)
1	שער הגיא	כניסה ראשית לשטח ממערב ודרום ממחלף שער הגיא. מותנה בהסדרת כניסה ע"י רכבת ומכבי האש	ראשית	מוצע *
2	הפורצים	כניסה לרכס משלטים מכביש 1	ראשית	קיימת*
3	נווה אילן	כניסה דרך מושב נווה אילן לשלוחת נווה אילן	משנית	קיימת*
4	נחל יתלה	כניסה לשביל אמאוס ונחל יתלה מכביש נטף	משנית	מוצע
5	הר הרוח (צבא אדום)	כניסה ראשית לדרך הקהל וגוש חניוני הר הרוח מכביש נטף	משנית	מוצע*
6	יהדות פולין	כניסה נוספת למכלול הר הרוח, במקום פיתוח נרחב	משנית	קיימת
7	יער החמישה (משהד)	הכניסה הראשית מרכס מעלה החמישה למזרח ומערב	ראשית	קיימת
8	מבשרת	כניסה מסובב מבשרת לאגן נחל כסלון ויער החמישה	משנית	מוצעת

4.2.4 אתרי קהל ומורשת:

#	שם	תיאור	מצב והמלצות פיתוח
1	רכס משלטים	שורת משלטי מלחמת השחרור לאורך הרכס. מומלץ לאתר ולהכשיר לקהל גישה לאחד מהם, כולל שילוט והסבר	מוצע. מחייב תכנון מפורט
2	יהדות פולין	מכלול כניסה ותיאטרון בנוי. יש למצוא דרך להפעלת המקום	קיים
3	חורבת עלקת	שרידי ישוב ומורשת חקלאית באגן נחל אילן. ייחודי ביופיו וברמת השימור שלו	קיים. לשמר במצב הנוכחי
4	חורבת מצד	מצד עתיק ומרשים על הדרך הראשית לירושלים מאמאוס	לא מפותח היום. מומלץ המשך חפירות. שימור והכשרה לקליטת קהל כאתר ארכיאולוגי מרכזי
5	אבני המיל	ריכוז אבני המיל מהדרך הרומית לירושלים	שימור ושילוט
6	משלט 7	משלט היסטורי ממלחמת העצמאות כולל תצפית על עמק נחשון, רכס שיירות ופרוזדור י-ם	שיקום, טיפול במינים פולשים, שילוט בכפוף לתכנון מפורט
7	משלט 10	משלט היסטורי ממלחמת העצמאות כולל תצפית על עמק נחשון, רכס שיירות ופרוזדור י-ם	שיקום, טיפול במינים פולשים, שילוט בכפוף לתכנון מפורט
8	מצד עות'מאני	שרידי מצודה עות'מאנית מרשימה על הדרך ל-ים, חלק ממבואת כניסה (מתוכננת)	לפי תכנון מפורט
9	מכלול תש"ח (הר אדר)	שרידי ביצורים מתש"ח ותקופת קו התפר עד 1967, אנדרטת הצבי ומצדית מתקופת המאורעות. נגיש מאד לקהל ומגוון	לפיתוח ושימור לפי תכנון בעדיפות גבוהה

שימור ושיקום חלקים ניכרים ונטיעת בוסתנים לשיחזור, תכנון לקהל בעדיפות גבוהה	השרידים המרשימים ביותר של חקלאות מסורתית בתחומי התכנית, כולל מערכת טראסות יפה, שומרות, עצי פרי, בורות מים, כבשנים	חורבת בית תול	10
פוטנציאל לקליטת קהל	מצד חשמונאי-רומי על תוואי הדרך לי-ם, כולל תצפית מרשימה, נגישות גבוהה	מצד הדרך לי-ם (הר הרוח)	11
קיים, לא באחריות קק"ל	בית עלמין של חללי תש"ח ונקודת כניסה לשביל תש"ח המתחבר למכלול הר אדר. נקודת עניין מרכזית	בית עלמין קריית ענבים	12
קיים, לא באחריות קק"ל	אנדרטה גדולה על הדרך לי-ם, תצפית מרשימה	אנדרטת הפורצים	13
קיים, לא באחריות קק"ל	אנדרטה גדולה ומידע על קרבות תש"ח וששת הימים	אנדרטת הר אדר	14
קיים, שימור ותחזוקה	מעין ייחודי, כולל בריכה קטנה למרגלות תל כפירה	עין כפירה	15
פוטנציאל לקליטת קהל של שחזור חקלאות ובוסתנים	מעין ושרידי חקלאות על ראש ערוץ נחל כסלון	עין נקופה	16
לתכנון מפורט	תצפית על גבעה נמוכה מעל ערוץ נחל כסלון הצופה לרכס צובה וכביש מס 1	כיפת בית נקופה	17

4.3 תכנית נושאת לערכי טבע ובתי גידול ייחודיים

4.3.1 מבנה התכנית והמפה

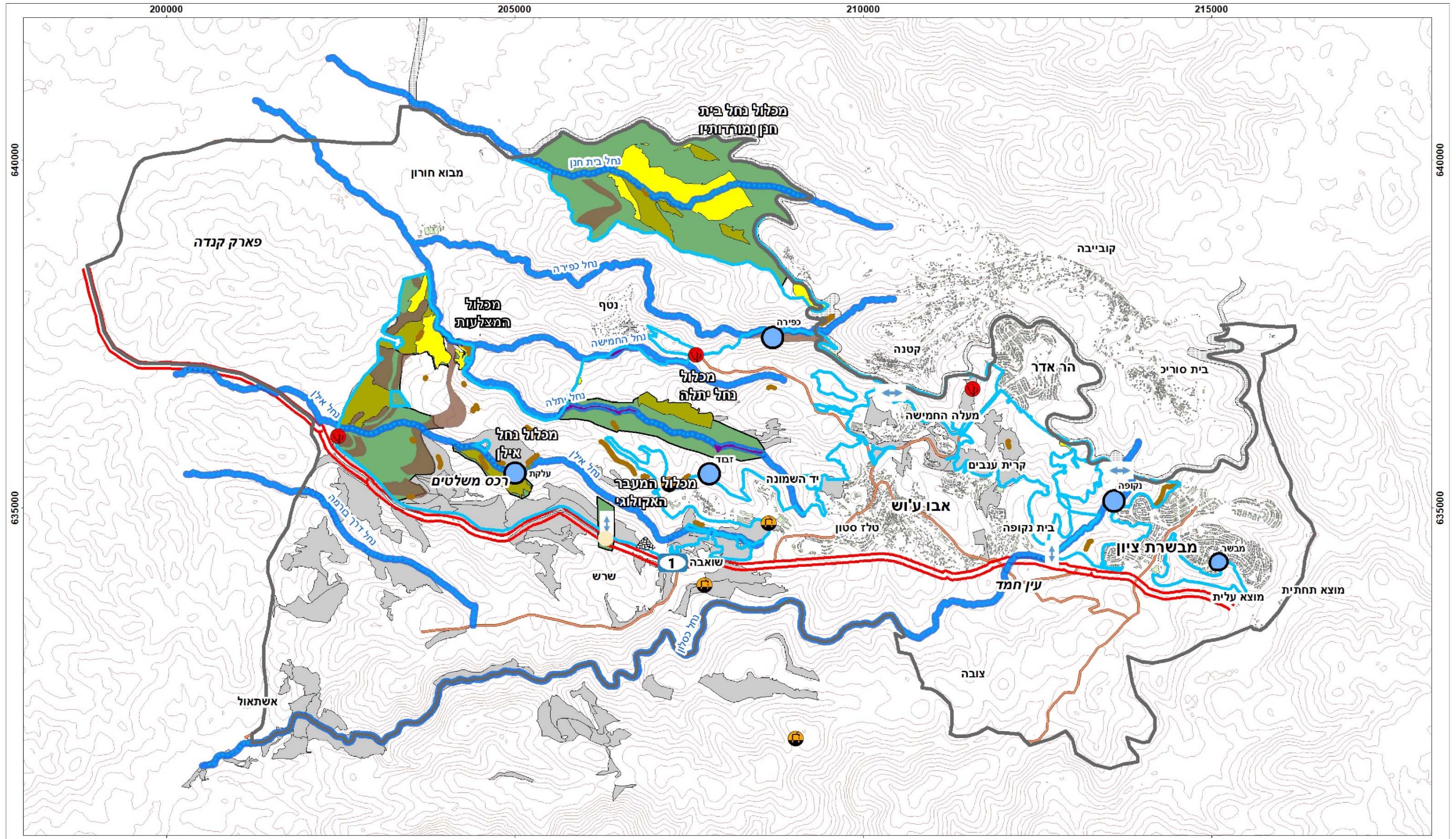
תכנית נושאת זו מבוססת על ראיונות עם מנהלי השטח מטעם הקק"ל, סיורים שבוצעו במוקדים בעלי חשיבות אקולוגית ועל ניתוח מסמכים סטטוטוריים, סקרים ומאגרי מידע קיימים. עם מסמכים אלו ניתן למנות את **סקר ההרים ממערב לירושלים (2006) וסקר ההרים מצפון לירושלים (2016)** של מכון דש"א ו**נתוני סייבר פקח** שהועברו באדיבות רשות הטבע והגנים.

עושר בתצפיות זואולוגיות המדווחות מכל אזור התכנית חיזק את הנחת העבודה שאזור התכנית מהווה בית גידול עבור מגוון רחב של בעלי חיים. מאידך, לא ניתן היה להתייחס לכלל האזור כאל מקשה אקולוגית אחידה בעלת עקרונות שימור זהים. לכן זוהו מספר מכלולי ערכי טבע ובתי גידול בתחום התכנית על בסיס המאפיינים הבאים: גיוון גיאולוגי, בתי גידול אקוטים, חשיבות בוטנית ושילוב בין המרכיבים הבוטניים לזואולוגיים. המכלולים מופיעים ב**מפה מס' 9**. פירוט אודות הרכב המינים, הנתונים הא-ביוטיים ודגשי הממשק בכל מכלול מופיעים בטבלה מס' 4.3.4.

4.3.2 הנחיות ממשק כלליות:

עקרונות הממשק המפורטים להלן מכוונים לשימור ולהגדרת בתי גידול מגוונים, ליצירת ממשקי עבודה עם המערכות האקולוגיות סביב אזור התכנית ולמניעת השפעת השוליים וזליגה של גורמים אשר עשויים לפגוע ברמות הטרופיות השונות שנמצאות בתחום התכנית:

- יש צורך בשימור תצורות צומח של אזורי הבתה, השיחיות והבוסתנים בעיקר בחלקים הצפוניים והמערביים של התכנית. יש לטפל בזריעים המרחיבים את תחום תפוצתם לאזורי הבתה ולהימנע מנטיעות באזורים אלו.
- יש צורך בטיפול צומח רחב עלים במקומות בהם אלו מתפתחים באופן טבעי. לרוב באזורים אלו יש גם ריכוזי פריחה של עשבונים. יש לטפל בזריעי אורן.
- אזורי הבוסתנים מהווים מוקדי פריחה של חד שנתיים וגיאופיטים. בפעולות הממשק בבוסתנים יש להשאיר אזורים לפריחת חד שנתיים וגיאופיטים.
- במכלול "חיבור המסדרון האקולוגי לאגן נחל כסלון" המחבר את אזור התכנית למעבר האקולוגי מעל כביש 1 יש לשמור על רציפות השטח הפתוח לרבות עבודות גיזום של מיני בתה.
- יש לשמר בתי גידול אקוטים, כולל יצירת חייץ סביב בתי גידול אלו ומניעת רעייה. האזורים הלחים מהווים מקור משיכה לבקר וצאן בעיקר בעונת הקיץ, להעשרת הקרקע בחנקן ולשינוי הרכב מיני הצומח. יש לגדר את האזורים הלחים ולמנוע כניסת עדרי בקר וצאן לאזורים אלו. יש לדאוג לשקתות שתיה באזורים הפחות רגישים מבחינה סביבתית (למעט באזורי חניונים).
- יש לחשוף ולשמר אזורי מצוקים התומכים במיני מצוקים. אין לאפשר גלישת מצוקים בכל שטח התכנית.
- יש לחשוף ולשמר את אזורי המסלע הרך התומכים במקנני חורים.
- ריכוזי פסולת מהווים גורם מעודד למינים פולשים ומינים מתפרצים. בכל מכלולי הנופש יש לוודא קיומם של פחים עם מכסים המונעים פתיחה על ידי בעלי חיים, לדאוג לפינוי ריכוזי אשפה לפני החושך, ולצמצום אתרי הפסולת הפזורים בתחום התכנית עד למינימום האפשרי.
- יש לשמור על הערוצים כמסדרונות אקולוגיים, להימנע מחידוש נטיעות ומהנחת תשתיות בכל ערוצי הנחלים העיקריים.

מקרא	
	מפגעים
	מין פולש
	מחצבה
	מסדרון אקולוגי מקומי
	מזרח-מערב
	צפון-דרום
	מעיינות ותחום השפעתם
	ערוצים לחים בגבול התכנון
	נחלים ותחום השפעתם
	מזוקים בגבול התכנון
	שטחי שיחיה בגבול התכנון
	שטחי בתה בגבול התכנון
	מסלע רך בגבול התכנון
	מכלול ערכי טבע
	מינים פולשים ביחידות צומח
	גבול תכנון
	תחום התייחסות
	גדר ההפרדה
	מבנים
	כביש ראשי
	כביש אזורי
	נחלים
	צוואר בקבוק אקולוגי
	קווי גובה

תוכנית אב ליערות צפון הרי ירושלים

קרן קיימת לישראל

1:50,000

מפה מספר 9
תכנית נושאית ערכי טבע, בתי גידול ייחודיים ומפגעים

תכנון ומיפוי: אדר' טוף שגיא אלוני, ד"ר אדיב גל, רתם אלינסון הנחיית התהליך: יהל פורת, קק"ל ניהול: חנוך צורף, מנהל אזור ההר, מרחב מרכז, קק"ל מקורות נתונים: מאגר מידע קק"ל, סקר דש"א ותוכנת סייבר פקח (רט"ג)

4.3.4 מכלולי ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים

מס'	שם המכלול	תיאור וחשיבות אקולוגית	בתי הגידול ייחודיים	מינים עיקריים / חשובים (ע"ב סייבר פקח)	עקרונות תכנון / שימור עבור מנהלי השטח
1	מכלול המצלעות	מגוון תצורות מסלע, נקודת החיבור בין אזור השפלה הבנוי ממסלע רך להרי ירושלים הבנויים ממסלע קשה; שטח בתה וצומח עשבוני אופייני אך נדיר בהרי יהודה.	מחשופי סלע רך, אזורי בתה ואזורי שייחיה	צבעוני ההרים, אלון התבור, אורן ירושלים, סומקן ענקי, צבי א"י, חוגלה, דרבן, גירית מצויה, שרקרק מצוי, חיוואי, עיט חורש, צבוע מפוספס, עיט צפרדעים,	יש לשמור על מחשופי הסלע הרכים, יש לשמור על אזורי הבתה ואזורי השיחיה בצורתם הנוכחית.
2	מכלול נחל בית חנן ומורדותיו	אזור בו ניכרת ההשפעה האנתרופוגנית המועטה ביותר בהשוואה לשאר היער; אזור המגע בין השטחים הפתוחים המקשרים את אזור ההר לאזור הגבעות הדרומיות של מודיעין ויער בן שמן.	מחשופי סלע רך, אזורי בתה ואזורי שייחיה	חתול בר, צבוע מפוספס, חוגלה, צבי א"י ופיפיון הרים	השארית המצב הקיים ללא פיתוח נוסף. יש לשמור על מחשופי הסלע הרכים, יש לשמור על אזורי הבתה ואזורי השיחיה בצורתם הנוכחית
3	המעבר האקולוגי	משמש כמסדרון המחבר את אזור התכנון לאזורים הפתוחים מדרום לכביש 1, חשוב במיוחד עבור צבאים; תצורות צומח של שייחיה - נדירות בכלל הארץ ובהרי יהודה בפרט.	אזורי שייחיה	צבי א"י, דרבן, חוגלה וצבוע מפוספס	יש לשמור על אזורי השיחיה
4	נחל אילן	הערוץ הסמוך ביותר למעבר האקולוגי באזור שורש אשר מהווה את נקודת החיבור בין השטחים הפתוחים מצפון לכביש 1 ומדרום לכביש 1; עין עלקת מהווה בית גידול אקוטי ייחודי באזור.	בית גידול לח - עין עלקת	צבי א"י, עקב חורף מזרחי, חוגלה, דרבן, קרקל וגרגר נחלים	יש לשמור על הערוץ כמסדרון אקולוגי. נחל זה הוא הסמוך ביותר למעבר האקולוגי מעל לכביש 1. יש למנוע נטיעות בערוץ. יש להימנע בעבודות תשתית בנחל

מס'	שם המכלול	תיאור וחשיבות אקולוגית	בתי הגידול ייחודיים	מינים עיקריים / חשובים (ע"ב סייבר פקח)	עקרונות תכנון / שימור עבור מנהלי השטח
5	נחל יתלה	חשיבותו האקולוגית היא בשילוב הטופוגרפי הנמצא בנחל. בנחל קניון מרשים אשר מהווה בית גידול ייחודי באזור. בנוסף זהו הערוץ הסמוך ביותר למעבר האקולוגי.	מערות, מצוקים, קניון, נפתולים	צבוע מפוספס, צבי א"י, חוגלה, דורבן, צב יבשה מצוי, חוחית, יזנוב קטן, גירית מצויה, עיט צפרדעים	יש לשמור על הערוץ כמסדרון אקולוגי. יש למנוע נטיעות בערוץ. יש להימנע בעבודות תשתית בנחל
6	נחל כפירה	המבנה הקניוני הצר וסימון שבילים מוגבל לאורך הנחל הופכים אותו לאזור בו קיימת פעילות אנתרופוגנית מצומצמת ביותר, דבר המקל על שגרת החיים של האורגניזמים החיים בו; עין נטף מהווה בית גידול אקוטי ייחודי באזור.	מצוקים, נפתולים	דרבן, צבוע מפוספס, צבי א"י, חוגלה, פיפיון הרים, מחרוזן הטבעות, גירית מצויה, שרקרק מצוי, שלוון כתמים, גירית מצויה	פיפיון ההרים הוא מין של בתות, יש לשמר את הבתות סביב נחל כפירה
7	נחל החמישה	מבין כל חמשת הערוצים המהווים מסדרון אקולוגי מהרי ירושלים לשפלה, נחל החמישה אינו בעל המאפיינים האקולוגיים המרשימים ביותר. יחד עם זאת, מיקומו המרכזי (שניים מצפון לו ושניים מדרום לו) הופכים אותו למרכיב אקולוגי חשוב באזור התכנון.	-	צבי א"י, חגלה, דרבן	יש לשמור על הערוץ כמסדרון אקולוגי. יש למנוע נטיעות בערוץ. יש להימנע בעבודות תשתית בנחל
8	נחל בית חנן	המנותק ביותר מבין כל הנחלים הזורמים באזור התכנון. מיקומו הצפוני והגישה המורכבת אליו הופכים אותו ל"מקלט" למגוון רחב של בעלי חיים אשר מושפעים רק בצורה מזערית מפעילות אנתרופוגנית.	-	צבי א"י, חתול בר, חוגלה, זאב, צבוע מפוספס, צבעוני הרים	יש לשמור על הערוץ כמסדרון אקולוגי. יש למנוע נטיעות בערוץ. יש להימנע בעבודות תשתית בנחל

4.3.5 מיני בע"ח אדומים בשטח התכנית:

#	מין	טקסון
1	אילנית מצויה	דו חיים
2	בז אדום	עופות
3	בז עצים	עופות
4	דוכיפת	עופות
5	זאב	יונקים
6	חגלה	עופות
7	חוחית	עופות
8	חנקן אדום-גב	עופות
9	חנקן אדום-ראש	עופות
10	חנקן נובי	עופות
11	חסידה לבנה	עופות
12	יזנוב קטן	יונקים
13	כוס החרבות	עופות
14	מחרוזן הטבעות	זוחלים
15	נחושית נחשונית (חומט נחשוני)	זוחלים
16	נחליאלי לבן	עופות
17	נחש מים	זוחלים
18	נשר	עופות
19	סלעית אירופית	עופות
20	עטלפון לבן-שוליים	יונקים

טקסון	מין	#
עופות	עיט ניצי	21
עופות	עיט צפרדעים	22
עופות	עיט שמש	23
עופות	עפרוני מצויץ	24
עופות	עקב חורף	25
עופות	עקב חורף מזרחי	26
עופות	עקב עיטי	27
עופות	פיפיון הרים	28
זוחלים	צב-יבשה מצוי	29
יונקים	צבוע מפוספס	30
יונקים	צבי ישראלי	31
עופות	צוקית בודדת	32
עופות	צוקית חכלילית	33
דו חיים	צפרדע נחלים	34
עופות	קוקייה אירופית	35
זוחלים	קמטן	36
דו חיים	קרפדה ירוקה	37
יונקים	קרקל	38
עופות	שיחנית גדולה	39
עופות	שיחנית קטנה	40
זוחלים	שליון קולר (נחש קולר)	41

טקסון	מין	#
עופות	שרקרק מצוי	42
עופות	תנשמת	43
עופות	תפוחית מצויה	44

4.3.6. מיני צומח אדומים בשטח התכנית:

תצורה	מין	#
עשבוני רב שנתי	חוחן קרדני	1
חד שנתי	חלבולב מצרי	2
עשבוני רב שנתי	סומקן ענקי	3
בן שיח	שקד ערבי	4
עשבוני רב שנתי	דרדר אשקלון	5
עשבוני רב שנתי	לוענית יריחו	6
עשבוני רב שנתי	נורית כדורית	7
חד שנתי	צורית ארץ ישראלית	8

4.3.7. מפגעים בשטח התכנית:

מפגעים	#
מינים פולשים	1
מפגעי פסולת	2
שפכים	3
מחצבות נטושות	4